

PÉNZJEGYNYOMDA ZRT.

**KÖRNYEZETVÉDELMI
NYILATKOZAT**

2017

EMAS

Hitelesített
környezetvédelmi
vezetési rendszer
REG. NO. HU-000041

1. Társasági adatok

Társaság teljes neve: Pénzjegynyomda Zártkörűen Működő Részvénytársaság

Társaság rövidített neve: Pénzjegynyomda Zrt.

Társaság székhelye: 1055 Budapest, Markó utca 13–17.

Hrsz: 24934

Létszám (2017. 12. 31.): 336 fő

Alapítás dátuma: 1925

KÜJ: 100 206 276

KTJ: 100 352 297

Tevékenység: Nyomás (kivéve napilap)

TEÁOR kód: 1812'08

NACE kód: C18.1.2

Tanúsítványok: ISO 9001:2015 ISO 14001:2015, ISO/IEC 27001:2013, ISO 14298:2013, 1221/2009 EK rendelet szerinti EMAS*

Felelős vezető: Majláth Zsolt vezérigazgató

Kapcsolattartó: Gaál Mária környezetirányítási megbízott

Telefon: +36 1 885 5180/2320

E-mail: maria.gaal@pjrt.hu

Honlap: <http://www.penzjegynyomda.hu>

EMAS nyilvántartási szám: HU-000041

Első nyilvántartásba vétel dátuma: 2017. december 20.

Hitelesítő szervezet: ÉM -TÜV SÜD Kft.

Hitelesítő neve: Moravcsikné File Katalin

Hitelesítő akkreditációs ügyiratszám: HU-V-0001/2017

Hitelesítés időpontja: 2018. június 28.

* Az EMAS szerinti hitelesítés kizárólag a Pénzjegynyomda Zrt. Markó utcai telephelyére vonatkozik.

Tartalomjegyzék

1. Társasági adatok	2
2. Előszó	4
3. A Pénzjegynyomda Zrt. bemutatása	5
4. Szervezeti felépítés és környezeti döntési mátrix	8
5. Környezeti politika	10
6. Integrált Irányítási Rendszer	10
7. Környezetirányítási Rendszer	12
7.1. A környezetirányítási rendszer fejlesztése az EMAS szerint	12
7.2. Környezeti tényezők és hatások azonosítása, értékelése, felülvizsgálata	13
8. A Pénzjegynyomda Zrt. környezeti teljesítménye	14
8.1. Általános termelési adatok	14
8.2. Energiagazdálkodás	15
8.3. Anyagfelhasználás	18
8.4. Vízgazdálkodás	21
8.5. Hulladékgyűjtés	22
8.6. Kibocsátások	24
8.7. Biológiai sokféleség	27
8.8. Logisztika, közlekedés	27
8.9. Egyéb, közvetett környezeti hatások	27
9. Környezeti teljesítményünk alapmutatói	28
10. Vészhelyzeti felkészültség, iparbiztonság	29
11. Ágazati szakmaspecifikus referenciadokumentumoknak való megfelelés	29
12. Kommunikáció	30
13. Engedélyeink	31
14. Megfelelési kötelezettségek	32
14.1. Vonatkozó jogszabályok	32
14.2. Érdekeltek elvárásai	33
15. Környezeti célok, programok	34
16. Hitelesítő nyilatkozata	38

2. Előszó

Kedves Olvasó!

A Pénzjegynyomda Zrt., mint az ország egyetlen bankjegy- és egyik legnagyobb okmány- és hamisítás elleni védelemmel ellátott termékeket gyártó biztonsági nyomdája, tevékenységeinek tervezése és működése során – a speciális biztonsági és minőségi előírások, illetve a környezet védelmének figyelembe vételével – az életciklus szemlélet alkalmazásával törekszik az energiahatékonyságra, a természeti erőforrások használatának optimalizálására és a környezetünk magas szintű védelmére.

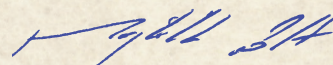
A tulajdonosok és a vevők elvárásainak megfelelően a Pénzjegynyomda Zrt. életében a minőség mellett környezetvédelem is a hosszú ideje a vállalati stratégia fontos részét képezi, melynek következtében a társaság már 1997-től környezetorientált minőségirányítást folytatott, majd 2006-ban tanúsította az ISO 14001 szabvány előírásai szerint működő környezetközpontú irányítási rendszerét.

Társaságunk magas szintű környezetvédelmi elkötelezettségét bizonyítandó a 2017. évben bevezettük és hitelesítettük az EMAS (Eco- Management, and Audit Scheme) környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerét, mellyel környezeti teljesítményünk további javítását és környezettudatosságunk folyamatos fejlesztését kívánjuk biztosítani.

A fenntartható gazdálkodás érdekében arra törekszünk, hogy a működésünk során a környezetvédelmi szempontból leghatékonyabb és elérhető legjobb technológiai megoldást alkalmazzuk. Ezen cél elérését folyamatban lévő intézkedési tervek és számos megvalósult projekt biztosítja, melyek kivitelezésében munkatársaink elkötelezettségére és szakértelmére támaszkodhatunk.

A Pénzjegynyomda Zrt. jelen környezetvédelmi nyilatkozatát a társaság honlapján tesszük elérhetővé, hogy a szervezet tevékenységének legfontosabb környezeti hatásairól és a környezettudatos működéshez kötődő intézkedéseinkről részletes tájékoztatást nyújtsunk.

Bízom benne, hogy az itt összefoglalt információkat hasznosnak és érdekesnek fogják majd találni.
Kellemes olvasást kívánok!

Majláth Zsolt

a Pénzjegynyomda Zrt. vezérigazgatója

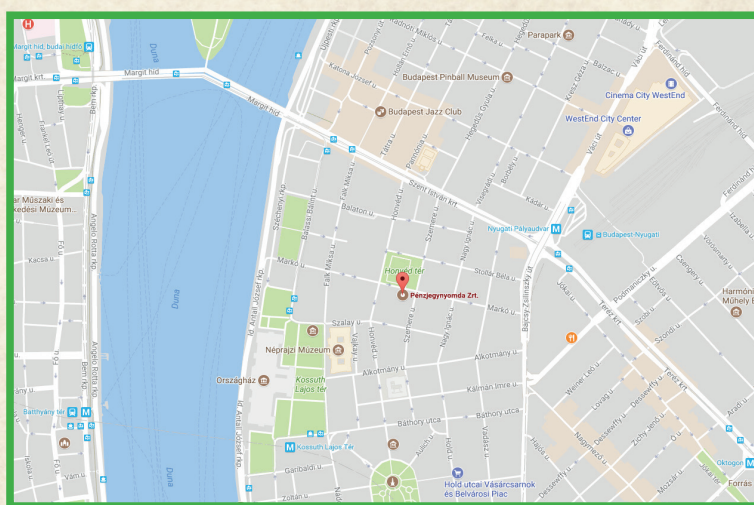

3. A Pénzjegynyomda Zrt. bemutatása

A Pénzjegynyomda Zrt. a Magyar Nemzeti Bank 100%-os tulajdonában lévő, az ország egyetlen bankjegy- és egyik legnagyobb okmány- és hamisítás elleni védelemmel ellátott termékeket gyártó biztonsági nyomdája.

A részvénytársaságot 1925-ben alapították, elsősorban a hazai bankjegyek előállítására, mely feladat nagy szakmai felkészültséget, nyomdai precizitást, kimagasló biztonságot igényelt és igényel.

A gyártott termékek köre az évtizedek során folyamatosan bővült, a Pénzjegynyomda Zrt. Markó utcai telephelyén jelenleg a bankjegygyártás mellett útlevelek, vízumok, értékpapírok, illeték- és postabélyegek fejlesztése és gyártása történik.

Fő tevékenység

Bankjegyek fejlesztése és gyártása, illetve okmányok, értékpapírok, bélyegek, biztonsági nyomtatványok fejlesztése, gyártása és megszemélyesítése.

Technológiai eljárások, gyártási lehetőségek

- komplett nyomtatványtervezés a védelmi és felhasználási igényeket figyelembe véve,
- metszetmély-nyomatási technológia DLE lézeres levilágítással készített alaplemezekből kiindulva, galvanoplasztikai eljárással,
- íves ofszetnyomatás,
- magasnyomatás, dombornyomás,
- pozicionált hologram- vagy diffrakciós fólia-prézelés,
- szitanyomatás,
- könyvkötészet.

Gyártott termékek

- Magyarország teljes bankjegyszükséglete 1926 óta,
- útlevelek (magán-, diplomata-, szolgálati, külügyi szolgálati, hajós),
- anyakönyvek, anyakönyvi kivonatok,
- forgalmi engedély, járműkísérő lap,
- nyelvvizsga-bizonyítvány,
- értékpapírok (részvények, kötvények, állampapírok),
- forgalmi, alkalmi és illetékbélyegek, reklám- és tagdíjbélyegek.

Kiemelt projektek – bankjegycsere, elektronikus útlevelek

Az MNB Monetáris Tanácsa 2013. június 11-én döntött az 1997-ben bevezetett, jelenleg forgalomban levő bankjegysorozat megújításáról, a biztonsági elemek és a képi megjelenítés tekintetében újratevezett, továbbfejlesztett bankjegyek kibocsátásáról. Az új bankjegycsalád tervezésével, fejlesztésével, valamint a gyártáshoz szükséges műszaki és technológiai feltételek megteremtésével a Magyar Nemzeti Bank a Pénzjegynyomdat bízta meg.

A megújított forintbankjegy-sorozat első címleteként a 10 000 forintos került forgalomba 2014 decemberében, majd 2015-ben a 20 000 forintos. 2016-ban a 2000 és 5000 forintos következett. A bankjegysorozat 1000 forintos címletének kibocsátására ebben az évben, az 500 forintos forgalomba hozatalára 2018-ban kerül sor.

Útlevelek gyártásában a Pénzjegynyomda Zrt. komoly hagyományokkal rendelkezik, mivel az 1950-es évek közepétől készít ilyen okmányokat.

Fejlesztési stratégia

A Pénzjegynyomda, mint Magyarország meghatározó biztonsági nyomdája, a saját, vevői, valamint tulajdonosi körének az elvárásai mentén folyamatos fejlesztések révén igyekszik megőrizni, növelni mind piaci részesedését, mind pedig hatékonyságát. Ezen fejlesztések széles körű tevékenységi kört foglalnak magukba – kezdve az új, modern technológiák, berendezések hadrendbe állításán, a termékportfólió változásán át, az üzleti folyamatok számos területén tetten érhető hatékonyságnövelő változtatásokig.

Mindezekben közös célként jelenik meg az erőforrásokkal való sokkal tudatosabb gazdálkodás – a korszerűbb anyagok, technológiák, berendezések keresése, használata, az előállítási folyamatok szükségszerű velejárójaként jelentkező selejt mennyiségének a csökkentése.

Hangsúlyosan jelenik meg a fejlesztésekben az elektronikus megoldások alkalmazása, ezáltal eltolódás látható úgy a belső ügyviteli folyamatokban, mint a vevőknek kínált megoldásokban.

Szakmai szervezeti tagságok

- Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület,
- FEDPRINT – Nyomda- és Papíripari Szövetség,
- IBDA – International Banknote Designers Association,
- KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdálkodásért.

Díjak, kitüntetések

A Pénzjegynyomda Zrt. évek óta rendszeresen részt vesz a Nyomda- és Papíripari Szövetség szakmai termékversenyén, melynek néhány éve Best Print Hungary a hivatalos elnevezése (korábban Pro Typographia). A nyomda termékei rendszeresen kitüntetésben részesülnek, 2017-ben a Biztonsági nyomtatványok kategóriában „Az év fája” alkalmi bélyegért arany minősítésű, a „Földtani kincsek” blokkért ezüst minősítésű elismerést vehetett át a Pénzjegynyomda.

Magyarország egyik vezető szakmai folyóirata – a Nyomdavidág – által alapított GPwA (Green Printworld Award) – Zöld Díj pályázaton 2017-ban is a maximálisan elérhető öt csillagos minősítést kapta a Pénzjegynyomda Zrt. A GPwA – Zöld díj azon papír-, nyomda- és csomagolóipari szereplők környezetközponitú vállalatirányítási eredményeinek elismerése, akiknek kiemelkedő környezettudatos gondolkodásmódja és fenntarthatóság iránti elkötelezettséget tanúsító intézkedései példaértékűek. A társaság által megszerzett öt csillagos minősítést az irányítási rendszerek példamutatóan hatékony működtetéséért, különösen az adatgyűjtés/mérés – elemzés – intézkedések folyamat magas szintje kapcsán, illetve az erőforrásokkal való hatékony gazdálkodásért ítélte meg a zsűri.

Fővédnökök:

Támogatók:

A
Pénzjegynyomda Zrt.
a 2010-ben alapított GPwA pályázaton
Az Év Zöld Nyomdája
címet nyerte el
Budapest, 2017. október 5.

2017
GPwA
Az év Zöld Nyomdája *****
Reg. LPH110

Dr. Schulz Péter
Schuck István
Dr. Endrédy Ildikó PhD

GPwA Green Printworld Award
2017
Reg. Number:
LPH110 ★★★★★

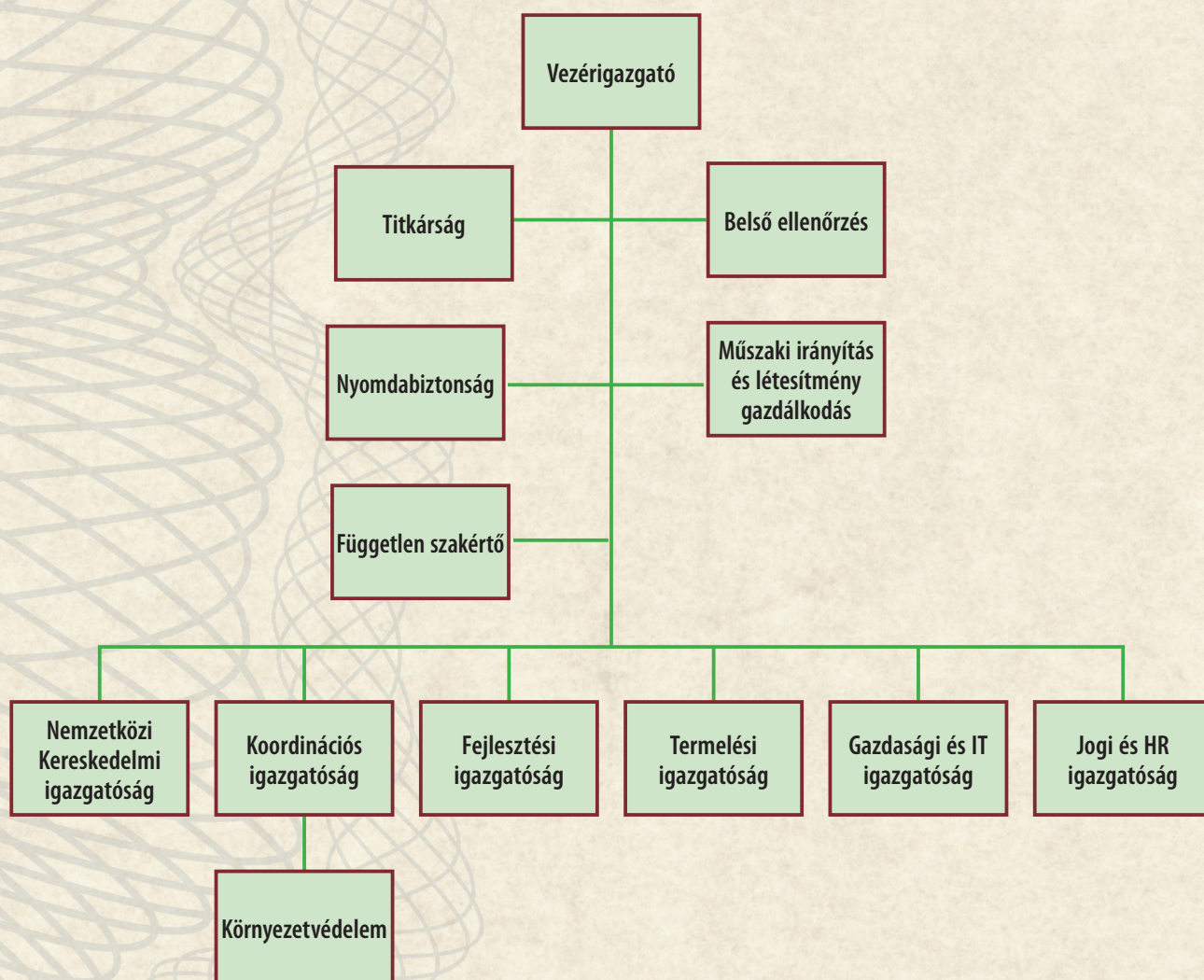
4. Szervezeti felépítés és környezeti döntési mátrix

A Pénzjegynyomda Zrt. élén a társaság operatív irányítását végző vezérigazgató áll.

A vezérigazgató irányítja és ellenőrzi a társaság napi munkáját – beleértve az Integrált Irányítási Rendszer és az EMAS működtetését is – a jogszabályok keretei között a tulajdonos, az igazgatóság és a felügyelőbizottság döntéseinek megfelelően.

Az Integrált Irányítási Rendszerből eredő feladatokban az integrált irányítási rendszer szakértő, a környezetirányítási megbízott és az információbiztonsági megbízott együttműködik.

A környezetirányítási megbízott felelőssége a környezetirányítási rendszer működtetése és továbbfejlesztése, a vonatkozó jogszabályi megfelelés folyamatos biztosítása, a környezetirányítást érintő helyesbítő / megelőző tevékenységek hatékonyságának ellenőrzése, a szervezet időközi és újratanúsításra való felkészítése a vonatkozó rendszer szabványkövetelménye szerint, oktatások végrehajtása, illetve a hatóságokkal és tanúsító testületekkel való kapcsolattartás.

Környezetközpontú irányítási rendszer feladatai	Vezérgazgató	Igazgatóság	Integrált irányítási rendszer szakértő	Környezetirányítási megbízott	Koordinációs igazgató	EMAS-csapat	Belső auditorok	Területi vezetők	Műszaki irányítási és létesítménygazdálkodási vezető	Információbiztonsági megbízott	Nyomdabiztonsági vezető	HR-vezető	Munkatársak
4. A szervezet környezete													
4.1. A szervezet környezetének megértése	F	V	V	V	V	V	T	T	T	T	T	V	T
4.2. Az érdekelt felek szükségleteinek és elvárásainak megértése	F	V	T	V	V	T	T	T	T	T	T	V	T
4.3. A KIR alkalmazási területének meghatározása	F	V	T	V	V	T	T	T	T	T	T	V	T
4.4. A Környezetközpontú irányítási rendszer	F	V	T	V	V	T	T	T	T	T	T	V	T
5. Vezetői szerepvállalás													
5.1. Vezetői szerepvállalás és elkötelezettség	F	V	T	V	V	T	T	T	T	T	T	V	T
5.2. Környezeti politika	F	T	V	V	V	T	T	T	T	T	T	T	T
5.3. Szervezeti szerepek, felelőségek, hatáskörök	F	V	V	V	V	T	T	T	T	T	T	V	T
6. Tervezés													
6.1.1. Kockázatok és lehetőségek – általános előírások	F	V	T	V	T	T	T	T	T	T	T	T	T
6.1.2. Környezeti tényezők	F	V	T	V	T	T	T	T	T	T	T	T	T
6.1.3. Megfelelési kötelezettségek	F	V	T	V	T	T	T	T	T	T	T	T	T
6.1.4. A tevékenységek megtervezése	F	V	T	V	T	T	T	T	T	T	T	T	T
6.2.1. Környezeti célok	F	V	T	V	T	T	T	T	T	T	T	T	T
6.2.2. Tevékenységek megtervezése a környezeti célok elérése érdekében	F	V	T	V	T	T	T	T	T	T	T	T	T
7. Támogatás													
7.1. Erőforrások	F	V	T	V	T	T	T	T	T	T	T	T	T
7.2. Felkészültség (kompetencia)	F	T	T	V	V	T	T	T	T	T	T	V	T
7.3. Tudatosság	F	T	T	V	V	T	T	T	T	T	T	V	T
7.4.1. Kommunikáció – általános előírások	F	V	V	V	V	T	T	T	T	T	V	V	T
7.4.2. Belső kommunikáció	F	V	V	V	V	T	T	T	T	T	V	V	T
7.4.3. Külső kommunikáció	F	V	T	V	V	T	T	T	T	T	V	V	T
7.5.1. Dokumentált információ – általános előírások	T	T	V	V	F	T	T	T	T	T	T	T	T
7.5.2. Dokumentált információ – létrehozás és frissítés	T	T	V	V	F	T	T	T	T	T	T	T	T
7.5.3. A dokumentált információk felügyelete	T	T	V	V	F	T	T	T	T	T	T	T	T
8. Működés													
8.1. Működéstervezés és -felügyelet	F	T	T	V	T	T	T	V	V	T	V	T	T
8.2. Vészhelyzeti felkészültség és reagálás	F	T	T	V	T	T	T	V	T	T	V	T	T
9. Teljesítményértékelés													
9.1.1. Figyelemmel kísérés, mérés, elemzés és értékelés – általános előírások	T	T	T	V	F	T	T	V	V	T	T	T	T
9.1.2. A megfelelés kiértékelése	T	T	V	F/V	T	T	T	T	T	T	T	T	T
9.2.1. Belső audit – általános előírások	T	T	V	F	T	T	V	T	T	T	T	T	T
9.2.2. Belső auditprogram	T	T	V	F	T	T	V	T	T	V	T	T	T
9.3. Vezetőségi átvizsgálás	F	T	V	V	V	T	T	T	T	V	T	T	T
10. Fejlesztés													
10.1. Fejlesztés – általános előírások	F	T	T	V	V	T	T	T	T	T	T	T	T
10.2. Nemmegfelelőség és helyesbítő intézkedés	F	T	V	V	V	T	T	T	T	T	T	T	T
10.3. Folyamatos fejlesztés	F	T	V	V	V	T	T	T	T	T	T	T	T
KÖRNYEZETVÉDELMI NYILATKOZAT ÉS EMAS HITELESÍTÉS													
Környezetvédelmi nyilatkozat	F	T	T	V	V	T	T	T	T	T	T	T	T
Hitelesítés és nyilvántartásba vétel	F	T	T	V	V	T	T	T	T	T	T	T	T

F = az a személy, aki felelős az adott feladat elvégzéséért, a munkát delegálhatja, de a felelős továbbra is ő marad

V = megvalósításban résztvevő vagy azt koordináló személy

T = tájékoztatott személy, amely azt jelenti, hogy az illetőt tájékoztatni kell az eseményekről és a környezeti hatásokról

5. Környezeti politika

A Pénzjegynyomda Zrt. Integrált Irányítási Rendszert működtet, így a környezetvédelmi politika egységesen, az Integrált Irányítási Politikában került megfogalmazásra, melyet társaságunk weboldalán is közzéteszünk.

A társaság politikája bemutatja a vezetőség Integrált Irányítási Rendszerrel kapcsolatos általános szándékát és a szervezeti működés irányvonalát, kinyilvánítja a vezetőség minőség, környezetvédelem, információ- és nyomdabiztonság iránti elkötelezettségét, és keretet ad a célok kitűzéséhez és átvizsgálásához.

6. Integrált Irányítási Rendszer

A Pénzjegynyomda Zrt. gördülékenyen funkcionáló Integrált Irányítási Rendszerét a felső vezetés és a szervezet minden munkatársának környezettudatos és minőségigényes együttműködésével valósítja meg.

A társaság vezetősége felismerte, hogy a tudatos szervezetfejlesztés és egy jól működő irányítási rendszer működtetése az üzleti siker nélkülözhetetlen része, ezért bevezette, majd 1997-ben tanúsíttatta az ISO 9001:1994 szabvány előírásai szerinti minőségbiztosítási rendszerét.

Másodikként a BS 7799:1999 szabvány előírásai szerinti információ biztonsági rendszer bevezetése és tanúsíttatása történt meg 2002-ben.

Annak ellenére, hogy a társaság már 1997-től környezetorientált minőségirányítást folytatott és már abban az évben megkezdte környezetközpontú irányítási rendszere kiépítését, csak 2006-ban tanúsíttatta az ISO 14001:1996 szabvány előírásai szerint működő környezetközpontú irányítási rendszerét.

Negyedikként került bevezetésre és tanúsíttatásra – 2010-ben – a CWA 14641:2003 szabvány előírásai szerinti nyomdabiztonsági rendszer. A társaság 2015. év végén megkezdte az új nyomdabiztonsági szabványra történő átállással kapcsolatos feladatok végrehajtását. A felkészülést követően 2016 júniusában a Pénzjegynyomda Zrt. elsőként az országban megkapta az ISO 14298 szabvány szerinti tanúsítást.

AA irányítási rendszerek fejlesztésének következő lépése az ISO 9001:2015 és ISO 14001:2015 szabványokra való átállás, illetve a 2017/1505/EU rendelettel módosított 1221/2009/EK EMAS rendelet szerinti működés volt 2017. év végétől.

Az egyes irányítási rendszerekben – bár más célt szolgálnak – számos párhuzamot fedezhetünk fel és több olyan közös elem található, amelyik valamennyi irányítási rendszerben szinte azonos értelmezéssel határozható meg, ezért a négy rendszert a Pénzjegynyomda Zrt. akkreditált tanúsító szervezet által tanúsítottan és integráltan működteti.

Az integrált irányítási rendszert szervezetünk teljes vertikumára kiterjesztettük: az ISO 9001 minőségirányítási, az ISO 14001 környezetközpontú irányítási, az ISO/IEC 27001 információbiztonsági és az ISO 14298 nyomdabiztonsági szabványok követelményeinek megfelelő, valamint az Európai Parlament és a Tanács 2017/1505/EU rendelettel módosított 1221/2009/EK rendelete* szerinti irányítási rendszerrelve alapján működtetjük szerződés-kötési, alapanyag-beszerezési, termelési és az ezeket támogató folyamatokat.

A Pénzjegynyomda Zrt. tanúsítványai a társaság honlapján (<http://www.penzjegynyomda.hu/rolunk/tanusitvanyaink>) elérhetőek.

* Az EMAS szerinti hitelesítés kizárólag a Pénzjegynyomda Zrt. Markó utcai telephelyére vonatkozik.

Integrált Irányítási Politika

A Pénzjegynyomda Zrt. – mint Magyarország egyetlen metszetmélynyomtatást végző nyomdája – minden tevékenységében tulajdonosa, vevői, munkavállalói, üzleti partnerei és a közvélemény teljes megelégedésére törekszik.

Stratégiai célunk **üzleti folyamataink** működtetésének biztosítása, valamint a felmerülő kockázatok minimalizálása. Szándékunk, hogy a fenntartható fejlődés keretei között valósítsuk meg valamennyi tevékenységünket, betartva a társaságunk tevékenységeire és termékeire vonatkozó törvényeket és előírásokat.

Ezen célok elérése érdekében az ISO 9001, az ISO 14001, az ISO/IEC 27001, az ISO 14298 szabványoknak, valamint az 1221/2009/EK-rendeletben és a Bizottság (EU) 2017/1505 rendeletben szabályozott EMAS-nak megfelelő integrált irányítási rendszert működtetünk, melynek fenntartásával és folyamatos fejlesztésével biztosítjuk:

- **vevőink** bizalmának és elégedettségének elnyerését, fenntartását és folyamatos javítását, különösen
  - a megújuló bankjegykibocsátás biztosításával,
  - a diverzifikált piaci jelenlét elérésével,
  - a vevők által visszaigazolt kiemelkedő minőség elérésével,
  - vevőközpontú szolgáltatói imidzs kialakításával,
  - innovatív, komplex megoldások szállításával,
  - a beszerzési és logisztikai folyamatok hatékonyságának és minőségének fejlesztésével,
  - hatékony és eredményes termék- és szolgáltatásfejlesztési folyamat kialakításával,
  - a termelés hatékonyságának folyamatos növelésével,
  - a folyamatok mérésével és fejlesztésével,
  - a vevői igények megértésével, illetve képességeink fejlesztésével;
- **környezeti teljesítményünk** folyamatos javítását, környezeti hatásaink folyamatos figyelemmel kísérését, a környezetterhelés csökkentését
  - a galvánüzem és a törlővíztisztítás szennyvizeinek biztonságos kezelésével,
  - a veszélyes hulladékok szakszerű kezelésével, mennyiségük csökkentésével,
  - a zajterhelés és a légszennyezés alacsony szinten tartásával,
  - az anyag- és energiafelhasználás hatékonyságának javításával;
- a **biztonsági intézkedések** végrehajtását a vevői követelmények teljesítésére és az üzleti folyamatok kockázatainak kezelésére
  - a fizikai biztonság és a termékbiztonság követelményeinek betartásával,
  - az informatikai biztonsági és a humán biztonsági problémák kezelésével,
  - a rendszerben megbízhatóan működő információs bázis létrehozásával,
  - a titokvédelmi és adatbiztonsági követelmények meghatározásával és teljesítésével;
- **szállítóink és partnereink** ösztönzését minőségügyi, környezeti teljesítményük fejlesztésére, az általunk támasztott biztonsági követelmények betartására;
- **munkatársaink** folyamatos tájékoztatását, oktatását, tudatosságuk folyamatos fejlesztését annak érdekében, hogy odafigyeléssel végezzék feladataikat;
- a **munkakörülmények** folyamatos javítását;
- a külső érdekelt felekkel folytatott aktív **kommunikációt**.

A Politikában megfogalmazott irányelvek elérése érdekében **célokat és programokat** határozzunk meg, amelyek végrehajtását rendszeresen értékeljük. Irányítási rendszerünk működésének támogatására, céljaink teljesülésének nyomon követésére Integrált Irányítási Rendszer Tanácsot hoztunk létre. A Politikában megfogalmazott elkötelezettségnek megfelelően a Pénzjegynyomda Zrt. vezetése biztosítja az irányítási rendszerünk működéséhez és a célok megvalósításához szükséges erőforrásokat, és minden munkatársától elvárja, hogy érezze felelősségüket a Politikában megfogalmazott célok elérésében.

Budapest, 2018. június 4.

vezérigazgató

7. Környezetirányítási rendszer

A Pénzjegynyomda Zrt. környezetirányítási rendszere az ISO 14001:2015 nemzetközi szabvány szerinti tanúsítás biztosítja a társaság környezettudatos működését.

A rendszer alapjai:

- a teljes körű jogi megfelelés biztosítása,
- a környezeti teljesítmény folyamatos javítása,
- környezeti hatásaink és folyamataink optimalizálása,
- a folyamatközpontúság szem előtt tartása.

Az Integrált Irányítási Rendszer működtetéséből adódóan a vállalati elköteleződést kifejező környezeti politika az Integrált Irányítási Politikában, a hatékony működést biztosító dokumentációs rendszer pedig az Integrált Irányítási Kézikönyvben került szabályozásra.

Az ISO 14001 szabvány követelményeinek való megfelelés felülvizsgálata tervezett és dokumentált módon – rendszeres belső auditok végzésével – történik. Az auditok során értékelésre kerülnek a korábbi felülvizsgálatok során észlelt hibák, a hiányosságok megszüntetésére javasolt helyesbítő tevékenységek végrehajtása és hatékonysága is. A belső auditokat, a belső auditterv alapján, a vizsgált területtől függetlenül, a feladatra kiképzett belső auditorok hajtják végre. A belső auditok megállapításairól, a helyesbítő tevékenységekről, illetve az azok teljesüléséről készült összefoglaló jelentés az éves vezetőségi átvizsgálás során kerül bemutatásra a vezetőség felé.

A beszállítók kiválasztása során az irányítási rendszertanúsítványok megléte is figyelembe vételre kerül. Jelenleg a beszállítók 30%-a rendelkezik ISO 14001 tanúsítással.

A beszállítók környezettudatosságának ellenőrzésére a beszállítói auditok során kerül sor. A bejárások alkalmával a beszállító telephelyén alkalmazott biztonsági intézkedések vizsgálata mellett a környezetvédelmi előírások betartásának ellenőrzése is megtörténik.

A társaság környezeti teljesítményének további javítása érdekében – a tulajdonos Magyar Nemzeti Bankhoz hasonlóan – az Európai Parlament és a Tanács 1221/2009/EK rendeletében szabályozott úgynevezett EMAS (Eco- Management, and Audit Scheme) környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer bevezetése mellett döntött a vezetőség. A rendszer 2017-ben került bevezetésre. A rendeletben foglalt előírásoknak való megfelelést akkreditált külső szervezet auditálta és hitelesítette a Pénzjegynyomda Zrt. Környezetvédelmi Nyilatkozatát. A társaság 2017. december 20-ai dátummal az ÉMI-TÜV SÜD Kft. hitelesítő nyilatkozata alapján az EMAS szerint HU-000041 számon nyilvántartásba vételre került.

7.1. A környezetirányítási rendszer fejlesztése az EMAS szerint

A környezetközpontú irányítási rendszer EMAS-rendelet szerinti fejlesztése során EMAS-csapat alakult a vállalat több osztályának képviselőjéből. Az EMAS-csapat biztosítja a munkatársak aktív bevonását a rendszer kiépítése, működtetése és fejlesztése során. Az EMAS-csapat munkáját a környezetirányítási megbízott koordinálja.

Az EMAS-rendelet szerinti környezetirányítási rendszer fejlesztése során valamennyi munkatárs oktatásban részesült annak érdekében, hogy ismerje az EMAS-rendelet főbb pontjait, a rendszerfejlesztés folyamatát, a környezeti célokat és programokat, valamint megismerje az EMAS-csapat tagjait.

Az új belépők oktatása és az éves ismétlő oktatások során továbbra is folyamatosan tájékoztatjuk a kollégákat Társaságunk környezetvédelmi céljairól és eredményeiről, kiemelve az EMAS rendszerhez kapcsolódó megfelelési kötelezettségeket és azok teljesülését.

A munkatársak bevonásával 2017. évben ismételten kitöltésre került egy „Ökométer – környezeti időjárás-jelentés” kérdőív, mellyel a Pénzjegynyomda Zrt. munkatársai által is eldönthető környezeti teljesítményre kérdeztünk rá, felmérve a társaság környezetvédelmi gyakorlatának erősségeit és fejlesztendő területeit.

A kérdőívet 175 dolgozó (2016. évben 68 fő) töltötte ki. A környezeti teljesítmény munkatársak általi megítélésének nyomon követhetősége érdekében továbbra is évente tervezzük a kérdőív kitöltését és az eredmények értékelését.

A kérdőív eredményeinek összesítése alapján elmondható, hogy a társaság környezetvédelmi tevékenységéről alkotott véleménye 2016. évhez képest több területen is pozitív irányba változott.

A leginkább pozitív visszajelzések a környezetvédelmi oktatásokkal, a veszélyes hulladékok gyűjtésével és kezelésével, illetve a veszélyes anyagok kezelésével kapcsolatban érkeztek.

A kitöltők véleménye alapján a világításhoz és fűtéshez használt energia felhasználásra, illetve az alap- és segédanyag való gazdálkodásra lenne szükség fokozottabban figyelni.

	2016	2017	Változás
Energiahasználat (termelés)			→ 7
Energiahasználat (világítás, fűtés)			→ 3
Anyaggazdálkodás			↓ -9
Hulladékgazdálkodás (hulladékgyűjtés és -kezelés)			↑ 17
Hulladékgazdálkodás (hulladékképződés megelőzése)			↑ 13
Veszélyes anyagok kezelése			↑ 9
Környezettudatosság (vállalat, munkavállalók)			→ 9
Környezettudatosság (képzésben, oktatás)			↑ 19

	Minden rendben van
	Alapvetően rendben van, de vannak fejlesztési lehetőségek
	Még elfogadható, de hiányosságok vannak
	Nem elfogadható

7.2. Környezeti tényezők és hatások azonosítása, értékelése, felülvizsgálata

A Pénzjegynyomda Zrt. az általa folytatott tevékenységek környezeti hatásainak azonosítását, értékelését, valamint nyomon követését a Környezeti Eljárásokban szabályozza, annak érdekében, hogy a társaság környezeti tényezőinek listáját és a környezetre hatást gyakorló tényezőket szabályozottan figyelje.

Az egyes tevékenységek környezeti hatásai értékelésre kerülnek üzemszerű működésre, nem üzemszerű működésre (beleértve a karbantartás, javítás esetét), illetve vészhelyzetekre is.

A felméréshez szükséges adatokat, információkat a vállalat területeitől kapott jelentések, illetve a külső szervezetek által elvégzett megfigyelések, mérések biztosítják. Az értékelést a környezetirányítási megbízott végzi, majd az eredményeket egyeztetni a területi vezetőkkel, hogy az eredmények reprezentálják-e a munkaterületüket különböző szituációkban.

A hatások értékelésénél figyelembe vételre kerül a környezeti hatás jelentősége, előfordulási valószínűsége és tartóssága.

Az egyes tevékenységek a környezeti hatásuk értékelése során 1. kategóriától (alacsony kockázat) 5. kategóriáig (nagyon komoly kockázat) kerülnek besorolásra. Az értékelés eredménye alapján meghatározásra kerül, hogy mely tényezőként kell a jelentősek közé sorolni.

A meghatározott környezeti tényezőket folyamatosan nyomon követjük. A környezeti tényezők azonosításának és a környezeti hatások értékelésének felülvizsgálata minden évben legkésőbb december végéig megtörténik. Az értékelés alapján az integrált vállalatirányítási tanács az éves ülésen kijelölheti és jóváhagyhatja a következő évi környezeti célokat.

A társaság tevékenységéből adódó környezeti tényezők felülvizsgálatra kerültek, melynek megállapításai alapján a Pénzjegynyomda Zrt. környezeti tényezői:

- erőforrások felhasználása (anyag és energia),
- veszélyes és nem veszélyes hulladékok keletkezése,
- kibocsátások (légköri kibocsátás, vízterhelés, zajkibocsátás).

8. A Pénzjegynyomda Zrt. környezeti teljesítménye

A társaság környezeti teljesítménye a 2014. évtől az EMAS-alapon történő környezeti teljesítményértékelő rendszer mutatószámainak alkalmazásával kerül nyomon követésre.

A Pénzjegynyomda Zrt. Markó utcai telephelyének környezeti teljesítményét a bankjeggyártási tevékenység és az okmányok (magánútlevél) gyártása együttesen befolyásolja, ezért az egyes mutatószámok értékeiben a termékek összevonva kerültek megadásra.

A belső szabályzatok és biztonsági előírások miatt a felhasznált anyagok mennyisége a 2014. évhez – mint bázishoz – indexálva került megadásra. A fő fajlagos mutatószámok a termelési adatokra vonatkoztatva kerültek megadásra.

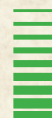
A trendek alakulásának nyomon követhetősége érdekében az adatsorok az elmúlt három év értékeit tartalmazzák.

8.1. Általános termelési adatok

A Pénzjegynyomda éves termelése a bankjegycsere-program 2014. év végi indulása óta folyamatosan nőtt, a legyártott bankjegyek száma 2016. évben közel háromszorosa volt a 2014. évi mennyiséghez képest. A bankjeggyártás területén 2017. évben – a korábbi évektől eltérően – 1 új címlet gyártása indult a bankjegycsere-program ütemterve szerint, melynek következtében 20%-kal csökkent a legyártott bankjegyek mennyisége a 2016. évi mennyiséghez képest. Az egyéb okmányok gyártása az előző évben gyártotthoz képest 50%-kal nőtt, ami az összes késztermék sorban nem szerepel.

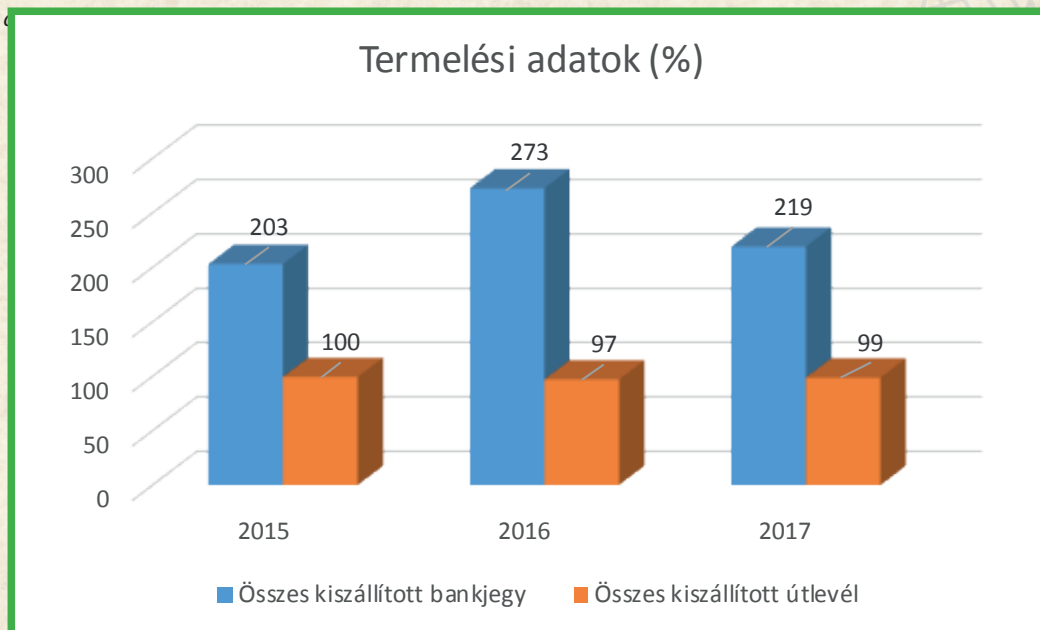
Termelési adatok alakulása		2015	2016	2017
Összes késztermék	t	198,73	261,03	213,02
Összes kiszállított bankjegy	%	203	273	219
Összes kiszállított útlevél	%	100	97	99

Az adatok részben mért és részben számolt adatok alapján kerültek meghatározásra.

Az indexált

8.2. Energiagazdálkodás

A társaság energiafogyasztási adatai évek óta folyamatosan figyelemmel kísérésre és szabályozásra kerülnek. Az adatok kiértékelését és az energiafogyasztást optimalizáló projektek koordinálása az elektromos üzemmérnök által történik.

A Pénzjegynyomda Zrt. az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény 21/B. § és a 122/2015. (V. 26.) Korm. rendelet 7/A. § alapján energetikai szakreferenst alkalmaz. A tanácsadó által készített havi riportok és energiahatékonysági fejlesztési javaslatok, illetve az energiabeszerzéssel, energiahatékonysággal kapcsolatos konzultációk a társaság elektromos üzemmérnökének munkáját segítik.

Villamosenergia-felhasználás

A társaság nyomdaipari tevékenysége jelentős villamosenergia-felhasználást igényel a gépek üzemeltetéséhez, illetve a géptermekek állandó hőmérsékletének és páratartalmának biztosításához.

Az elektromosáram-ellátást a fővárosi szolgáltató biztosítja. A Pénzjegynyomda Zrt. energiaportfóliója jelenleg nem tartalmaz megújuló energiaforrásból származó energiát.

A telephely fő villamosenergia-fogyasztói:

- technológiai berendezések,
- irodaterület és üzem hűtése,
- világítás,
- elektromos targoncák.

A külső épületrészek világítása alkonykapcsolós rendszerrel került kialakításra.

Az energiafogyasztás-csökkentési program keretében a meglévő neonvilágítás energiatakarékos fénycsövekre cserélése meghatározott ütemterv szerint, folyamatosan történik. A korszerűsítés eredményeképpen a világításra használt energia mennyisége 2016-ról 2017. évre 18%-kal csökkent.

A beruházásoknál új berendezés vásárlása esetén a minél alacsonyabb energiafogyasztású gépek kiválasztására törekszünk. Ugyanakkor 2017. évben több technológiai és gyártás támogatói munkavégzést érintő változás volt a társaságnál, melyek a fajlagos energiafelhasználására elkerülhetetlenül hatással voltak. A legjelentősebb változás az alábbi területekhez kapcsolódik:

- géppark növelése 1 db nagy teljesítményű íves nyomdagéppel
- új irodák kialakítása
- szerver kapacitás növelése
- új technológiai eljárások és munkafázisok alkalmazása
- technológiai hűtés kiterjesztése több üzemrészre

A fajlagos energiafelhasználás értékénél az egyéb okmányok gyártásának jelentős növekedése nem lett figyelembe véve, mivel korábban csak a bankjegy és útleveél gyártás adataival számoltunk.

Gázfogyasztás

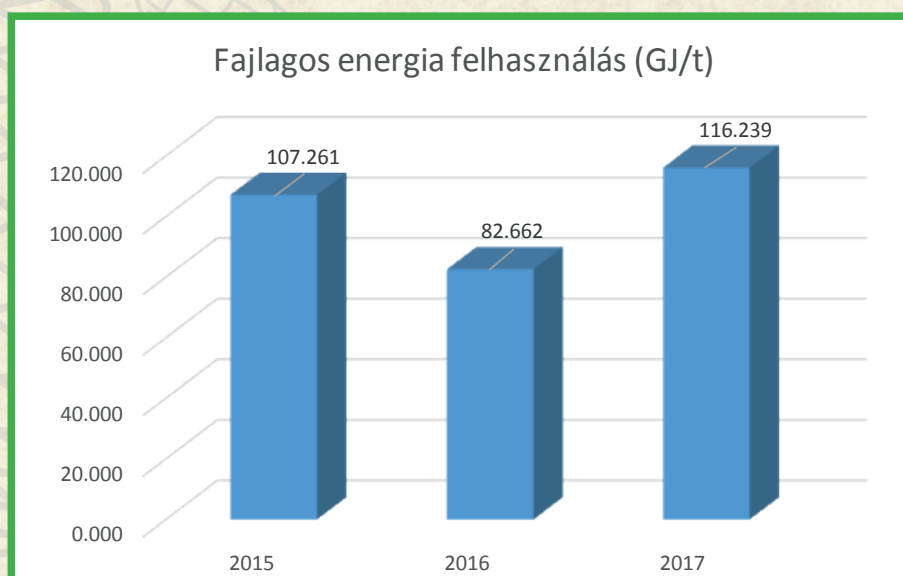
A telephely földgázszükséglete az iroda- és üzemépület fűtésére és melegvíz-ellátásának biztosítására szolgál. A szükséges gázmennyiséget a fővárosi szolgáltató a városi közművezetésekről biztosítja. Fűtőanyag-tárolás az üzemi területen nincs.

Üzemanyag-felhasználás

A Pénzjegynyomda Zrt. működéséhez az alábbi üzemanyag-felhasználást igénylő résztevékenységek kapcsolódnak:

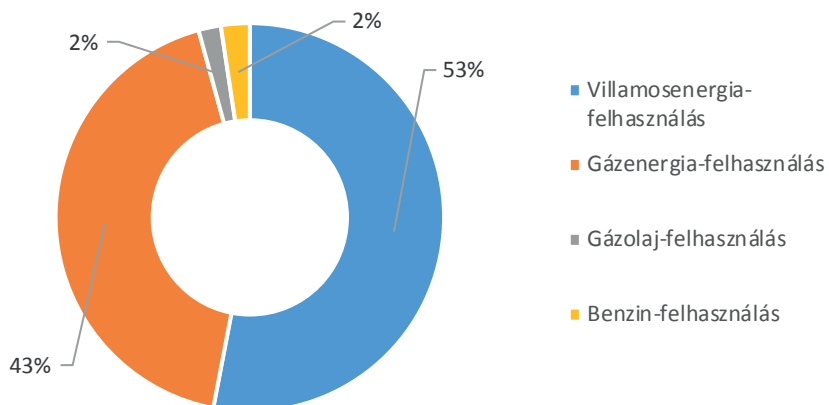
- telephelyen kívüli szállítás (termék, félkész termék, alapanyag),
- telephelyen kívüli tevékenységhez kapcsolódó utazás (munkába járás, kiküldetés).

A vállalati gépjárművek használatát és az üzemanyag-felhasználást belső eljárás szabályozza. 2016. év végén a gépjárműpark 3 db diesel üzemű szállító gépjárművel bővült.

Energiafelhasználás megoszlása 2017. évben

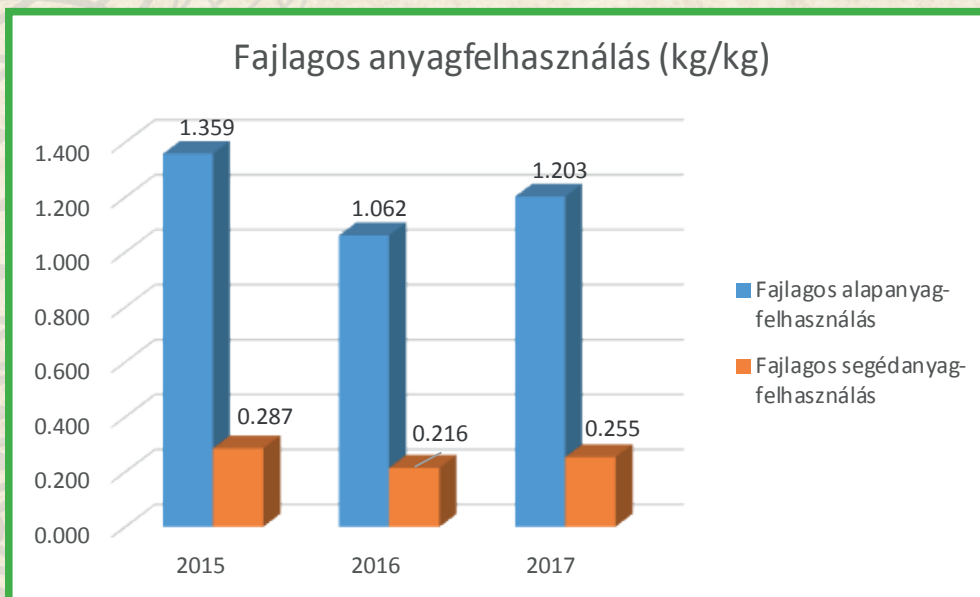
Energiafelhasználás alakulása		2015	2016	2017
Teljes közvetlen energiafelhasználás	GJ	21 316	21 577	24 761
Villamosenergia-felhasználás	MWh	3420,80	3285,92	3646,80
Gázenergia-felhasználás	m ³	214 291	219 867	280 731
Gázolaj-felhasználás	l	8 330	13 182	13 257
Benzin-felhasználás	l	15 249	24 050	14 194
Fajlagos villamosenergia-felhasználás	MWh/t	17,213	12,588	17 120
Fajlagos energiafelhasználás	GJ/t	107,261	82,662	116,239

8.3. Anyagfelhasználás

Az anyagfelhasználás meghatározásánál a felhasznált alapanyagok és segédanyagok mennyiségének összegét vettük figyelembe.

A Pénzjegynyomda Zrt. anyagfelhasználásának bázisát a bankjegy- és útlevelegyártás során felhasznált papír alapanyag össztömege adja. Ehhez kerül hozzáadásra a nyomtatási technológia különböző fázisaiban felhasznált festékek mennyisége, illetve az útlevel összeállításához szükséges műbőr borító és ragasztóanyag mennyisége.

Alapanyag-felhasználás

A nyomdaipari technológia egyik legjelentősebb tényezője a papírfelhasználás. A bankjegy- és útlevel-papír teljes mennyiségét a Diósgyőri Papírgyár (DIPA Zrt.) biztosítja.

A papírválasztás a gyártott termékekre vonatkozó egyedi biztonsági előírások által meghatározott, így a környezetbarát/újrahasznosított alapanyagú papírok használatára nincs lehetőség.

A fajlagos alapanyag-felhasználás hatékonyságának alakulását a termékösszetétel megváltozása és a megrendelések teljesítési határidejének átütemezése eredményezte.

Az állandó termékskála nagy mennyiségben huzamosabb ideig tartó gyártása helyett csökkenő mennyiségű, különféle termékek gyártása vált jellemző, melynek következtében megnövekedett az átállások száma és az induló ívek mennyisége.

A társaság 2017. évre lekötött megrendeléseinek mintegy 9%-ának esetében a kiszállítási ideje 2018-ra módosult, így különböző munkafázisokban lévő termékek kerültek raktározásra, melyekhez a szükséges alap- és segédanyagok egy része felhasználásra került, így megjelenik a statisztikákban. Ugyanakkor mivel a termék gyártása nem fejeződött be, a termelési adatokban a kimenő oldalon ezek a félkész termékek nem kerülnek kimutatásra. Ezzel torzítva a fajlagos alap- és segédanyag felhasználást.

Alapanyag-felhasználás alakulása		2015	2016	2017
Felhasznált összes bankjegypapír mennyisége	%	153	159	145
Felhasznált összes útlevélpapír mennyisége	%	137	124	129
Összes felhasznált papír mennyisége	%	152	156	144
Fajlagos alapanyag-felhasználás	kg/kg	1,359	1,062	1,203

Az adatok részben mért és részben számolt adatok alapján kerültek meghatározásra.
Az indexált adatok a 2014. évhez (bázisév) viszonyítva kerültek megadásra.

Segédanyag-felhasználás

A festékfogyasztás szintén meghatározó tényező a Pénzjegynyomda Zrt. tevékenységének jellemzése során. A fajlagos festékfogyasztás növekvő tendenciája a termékösszetétel változásának és a megrendelések teljesítési határidejének átütemezésének az eredménye.

Segédanyag-felhasználás alakulása		2015	2016	2017
Felhasznált összes bankjegyfesték mennyisége	%	176	172	162
Fajlagos bankjegyfesték-felhasználás	kg/kg	0,284	0,206	0,243

Az adatok részben mért és részben számolt adatok alapján kerültek meghatározásra.
Az indexált adatok a 2014. évhez (bázisév) viszonyítva kerültek megadásra.

A fajlagos útlevel segédanyag-felhasználás növekvő értékei a gyártási technológia optimalizálására vezethetők vissza. Az átállások számának minimalizálása érdekében az egyes munkafázisoknál nagy mennyiségben kerülnek gyártásra a termék összeállításához szükséges lapok. A különböző munkafázisokban lévő félkész termékek raktározásra kerülnek, és kiszállításuk nem minden esetben történik meg a gyártásindítás évében.

Segédanyag-felhasználás alakulása		2015	2016	2017
Felhasznált összes útlevel-segédanyag mennyisége	%	105	113	130
Fajlagos útlevel-segédanyag-felhasználás	kg/kg	0,330	0,364	0,411

Az adatok részben mért és részben számolt adatok alapján kerültek meghatározásra.
Az indexált adatok a 2014. évhez (bázisév) viszonyítva kerültek megadásra.

Segédanyag-felhasználás alakulása		2015	2016	2017
Felhasznált összes segédanyag mennyisége	%	166	164	158
Fajlagos összes segédanyag-felhasználás	kg/kg	0,287	0,216	0,255

Az adatok részben mért és részben számolt adatok alapján kerültek meghatározásra.
Az indexált adatok a 2014. évhez (bázisév) viszonyítva kerültek megadásra.

Veszélyes anyagok felhasználása és kezelése

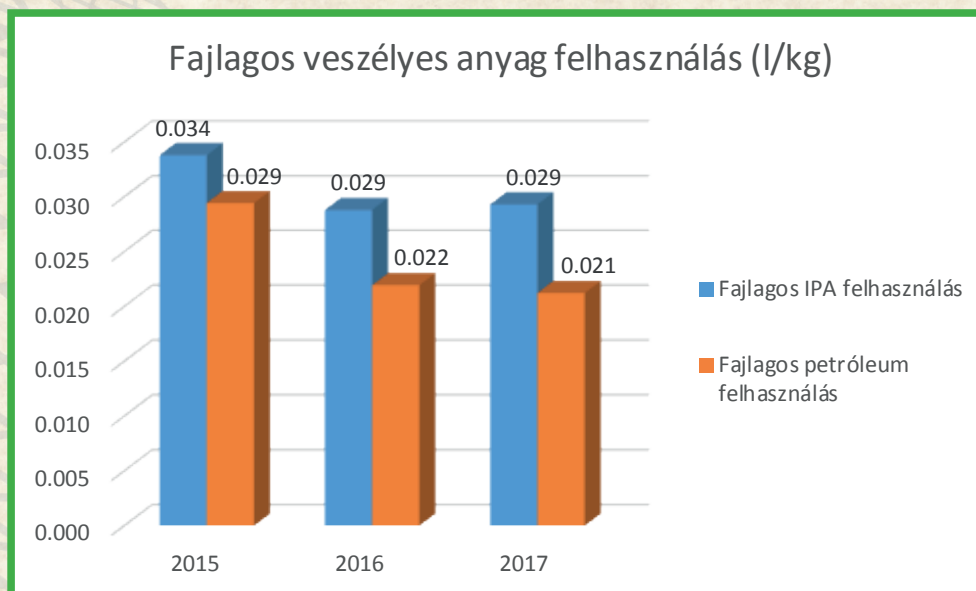
A GHS/CLP szabályozása eredményeként új egységesített biztonsági adatlapok kiadása kötelező a gyártók, illetve a forgalomba hozók részéről. A társaságunk által használt veszélyes anyagok és készítmények biztonsági adatlapjait folyamatosan frissítettük, illetve frissítjük.

A társaság által alkalmazott veszélyes anyagok és készítmények magyar nyelvű biztonsági adatlapjainak nyilvántartására 2017. évben beszerzésre került egy külön erre a célra fejlesztett szoftver. A szoftver adatbázisában a biztonsági adatlapok olvasásra valamennyi munkavállaló részére elérhető, így biztosítva hogy a veszélyes anyaggal kapcsolatos és a munkavégzés szempontjából lényeges adatokat megismerjék.

Az üzemrészekben a tűz és robbanásveszélyes, vagy erősen maró, mérgező veszélyes anyagok és készítmények az erre a célra rendszeresített jól zárható veszélyes anyag tároló szekrényben kerülnek tárolásra. A veszélyes anyagokat és készítményeket eredeti csomagolásban tároljuk. Az üzemi területekre mindig a feladatok napi ellátását biztosító mennyiségek kerülnek ki. A veszélyes anyagok felhasználását igyekszünk a technológiai előírásokat betartva minimalizálni, illetve technológiai oldalról a berendezések fejlesztésével, korszerűsítésével, vagy új gépek beszerzésével tovább csökkenteni.

A veszélyes anyagok használatából eredő kockázatok megelőzésére a legjobb megoldás a veszélyes anyagok kiváltása kevésbé veszélyesekkel, melynek érdekében a fejlesztési terület folyamatosan keresi a lehetőségeket alternatív segédanyagok bevezetésére.

Ilyen veszélyes anyag csökkentésre irányuló projekt az IPA (izopropil-alkohol) és petróleum felhasználás alternatív anyagok alkalmazásával való helyettesítése. A technológiai fejlesztési munka eredményeként a fajlagos IPA felhasználást az előző évi értékhez képest sikerült szinten tartani, de a 2015. évi felhasználáshoz viszonyítva 15%-os csökkentést tudtunk elérni. A petróleum fajlagos felhasználást az előző évhez képest is csökkentettük, a 2015. évi felhasználáshoz képest 17% csökkentést tudtunk elérni. A projektek eredményeképpen történő folyamatos csökkenést az alábbi grafikon és táblázatok szemléltetik.

Veszélyesanyag-felhasználás alakulása		2015	2016	2017
Felhasznált IPA mennyisége	%	130	148	121
Fajlagos IPA-felhasználás	liter/kg	0,034	0,029	0,029

Veszélyesanyag-felhasználás alakulása		2015	2016	2017
Felhasznált petróleum mennyisége	%	150	150	117
Fajlagos petróleumfelhasználás	liter/kg	0,029	0,022	0,021

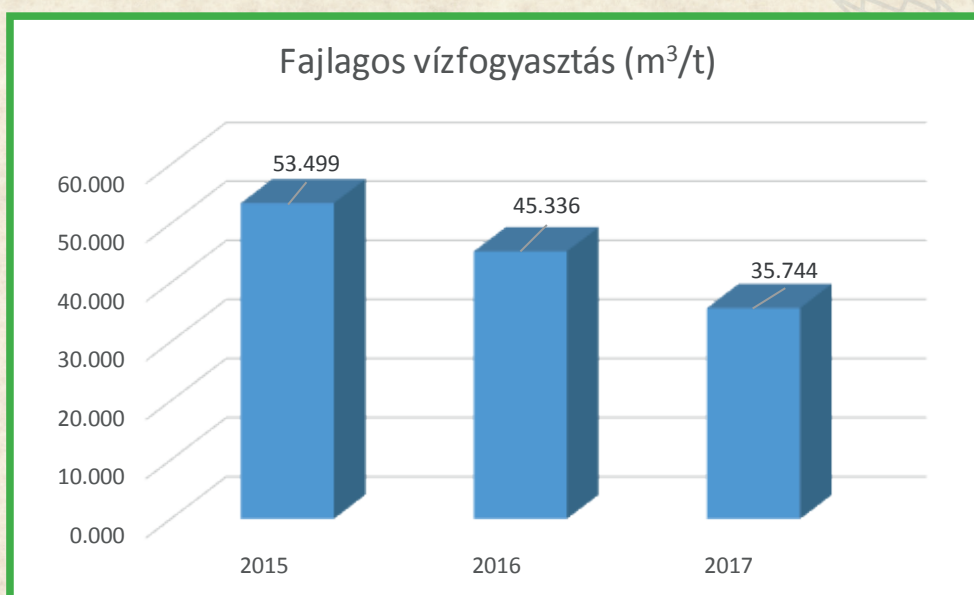
8.4. Vízgazdálkodás

Vízfogyasztás

A telephely szociális és technológiai vízellátását a Fővárosi Vízművek Zrt. ivóvízhálózata biztosítja. A telephelyen fúrt kút nem üzemel.

A technológiai vízfogyasztás alapvetően a nyomógépek törlővizének előállításából és a nyomólemezek készítésének vízigényéből adódik. Az előkezelést igénylő vizek előállítása az érintett területeken, illetve egy speciális vízkezelést igénylő üzemegységben történik.

A gépberuházások eredményeképpen a fajlagos vízfogyasztás csökkenő tendenciát mutat, de a technológiai követelmények miatt a nyomógép működéséhez szükséges vízmennyiség csak egy meghatározott szintig szorítható vissza.

Vízfogyasztás alakulása		2015	2016	2017
Teljes éves vízfogyasztás	m ³	10 632	11 834	7 614
Fajlagos vízfogyasztás	m ³ /t	53,499	45,336	35,74

8.5. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás a Pénzjegynyomda Zrt. legjelentősebb környezeti hatása, mely a különböző veszélyes és nem veszélyes hulladékok folyamatos keletkezéséből származik.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően – a gazdasági szempontokat és műszaki lehetőségeket figyelembe véve – a keletkező hulladékok fajtánként külön gyűjtésére törekszünk az üzemi területen és az irodai tevékenység során is.

A szelektíven gyűjtött hulladékok köre az alábbi hulladékokra terjed ki:

- papír csomagolási hulladék,
- műanyag csomagolási hulladék,
- fa csomagolási hulladék,
- fémhulladékok,
- irodai papírhulladék,
- irodai műanyag (PET) hulladék,
- elektronikai hulladék,
- elem- és akkumulátorhulladék.

A nyomdabiztonsági előírások szerint egyes biztonsági termékek gyártása során keletkező hulladéktípusok esetében a megsemmisítés kizárólag égetéssel történhet, mely a hulladékok hasznosítási arányát jelentős mértékben meghatározza.

A társaság hulladékgazdálkodásának alapvető célja a hulladékok keletkezésének megelőzése és mennyiségének fajlagos csökkentése, illetve minél nagyobb arányú hasznosításra történő átadása.

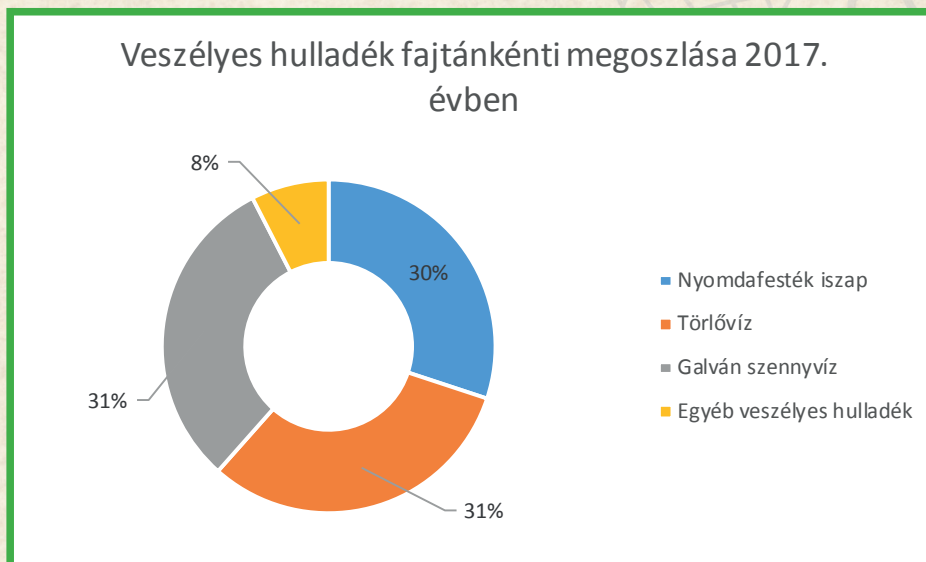
A hulladékok tárolása jogszabályi előírásoknak megfelelő és környezetvédelmi hatóság által jóváhagyott üzemeltetési szabályzattal rendelkező üzemi gyűjtőhelyen történik.

A keletkezett hulladékokról munkahelyi és központi gyűjtőhelyi nyilvántartás kerül vezetésre. A hulladék keletkezését eredményező tevékenységeinkről és a keletkezett hulladékokról anyagmérleget készítünk.

A veszélyes hulladékok jelentős részét a metszetmélynyomó lemez gyártása során keletkező galvánszennyvíz, illetve a metszetmélynyomó gépek üzemeltetéséhez szükséges törlővíz előállításából keletkező technológiai szennyvizek adják.

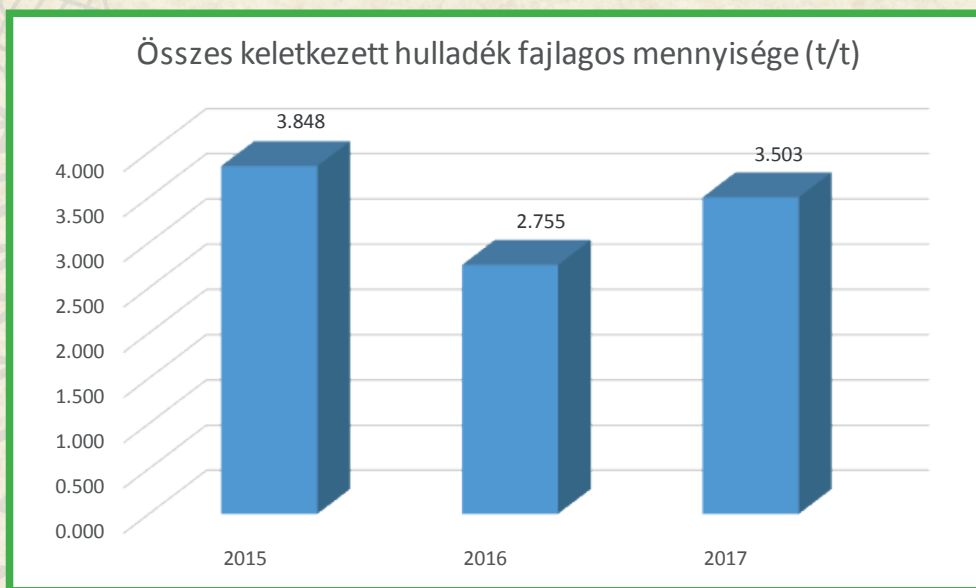
Az egyéb veszélyes hulladékaink többsége az alap- és segédanyagok csomagolási hulladékaiból, valamint a karbantartások során keletkező szennyezett rongyok és szűrők, illetve fáradt olaj hulladékból tevődik össze.

A metszetmélynyomó gépeknél alkalmazott törlőoldat készítésére és kezelésére egy úgynevezett AQUA-SAVE berendezés kerül alkalmazásra a telephelyen. A technológia segítségével a nyomógépeken felhasznált törlővízből eltávolításra kerül a szárazanyag-tartalom, így a használt törlővíz kb. 99%-a visszaforgatható a természetbe. A keringetett törlőoldat idővel telítődik nem szűrhető szennyeződésekkel. Ilyenkor a teljes mennyiség elengedésére, illetve új törlőoldat előállítására és betöltésére van szükség.

A metszetmélynyomó lemez gyártása során keletkező galvánszennyvíz gravitációs úton jut el a szennyvízkezelő üzembe telepített tárolótartályokba, ahonnan átmeneti tárolást követően veszélyes hulladékként kerül elszállításra. A technológiai szennyvizek egy arra jogosultsággal rendelkező hulladékkezelő vállalkozás részére kerülnek átadásra veszélyes hulladékként.

A nyomdai tevékenységből adódóan jelentős mennyiségű papírhulladék keletkezik a társaságnál. A Pénzjegynyomda Zrt.-nél készített termékek maradék anyagai biztonsági körülmények mellett, égetéssel kerülnek megsemmisítésre. Az előírások alapján anyagában történő hasznosításra kizárólag a csomagolási hulladékok adhatóak át.

Hulladékkeletkezés alakulása		2015	2016	2017
Nem veszélyes hulladékok mennyisége	t	374,47	353,99	369,44
Veszélyes hulladékok mennyisége	t	390,23	365,19	376,72
Összes hulladék mennyisége	t	764,70	719,17	746,16
Fajlagos hulladékkeletkezés	t/t	3,848	2,755	3,503

8.6. Kibocsátások

Szennyvízkibocsátás

Kommunális szennyvíz

A Pénzjegynyomda Zrt.nél kizárólag kommunális szennyvíz keletkezik. A csapadékvíz és a szennyvíz elvezetése külön rendszerben történik az érvényes szennyvíz-kibocsátási engedély és a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően.

A kommunális szennyvíz mennyiségét és minőségét a társaság dolgozóinak – illetve a telephelyen munkát végző alvállalkozók munkavállalóinak – ivóvízszükséglete és vízhasználata határozza meg. Az üzemépület minden szintjén szociális helyiségek (WC-k, zuhanyzók, étkezők, kézmosók), az irodaépületben ezeken kívül öltözők és egy központi étkezde került kialakításra. A keletkező összes szennyvizet három bekötő-csatorna vezeti a közcsatornába.

Technológiai szennyvíz

Technológiai szennyvizek a metszetmélynyomó lemez gyártása során, illetve a metszetmélynyomó gépek üzemeltetéséhez szükséges törlővíz előállításánál keletkeznek.

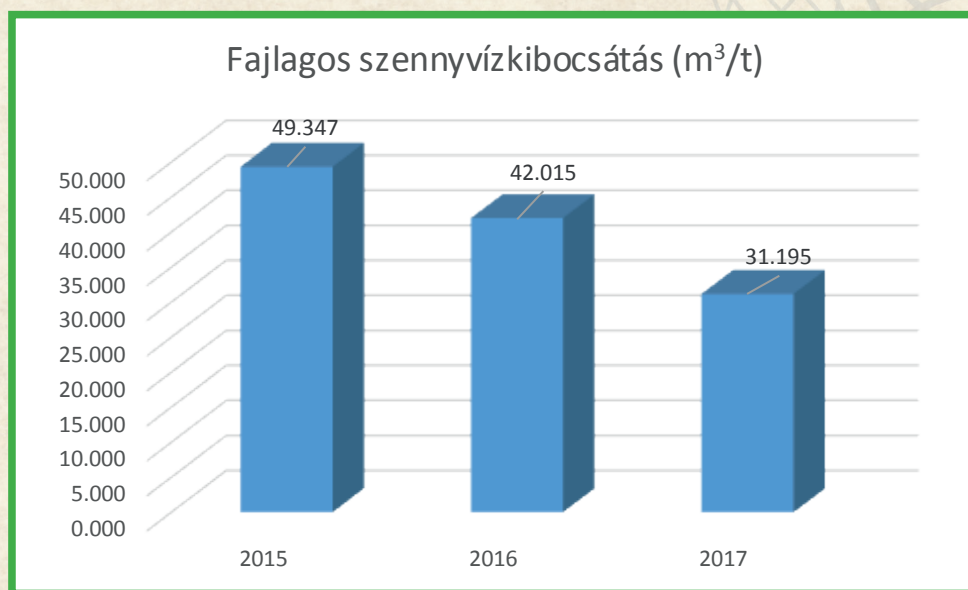
A technológiai szennyvizek nem kerülnek közcsatornába, egy arra jogosultsággal rendelkező hulladékkezelő vállalkozás részére kerülnek átadásra veszélyes hulladékként.

A társaság vízveszteségének mérésére vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre, ezért a vízveszteség műszaki becsléssel kerül megállapításra. 2017. évben a vízveszteség 1204 m³ volt, mely a géptermekek párasítására felhasznált víz mennyiségéből és a telephelyről elszállításra kerülő szennyvizek (galván-szennyvíz, törlővíz) mennyiségéből adódik.

Szennyvízkibocsátás alakulása		2015	2016	2017
Teljes éves szennyvízkibocsátás	m ³	9807	10 967	6645
Fajlagos szennyvízkibocsátás	m ³ /t	49,347	42,015	31,195

Csapadékvíz

A területen egyetlen üzemi út és egy belső udvar található, melyek szilárd burkolatúak. Ezekről, illetve a tetőfelületekről a csapadékokat összesen 4 db víznyelőszem vezeti el a csapadékelvezető csatornába. Az udvari esővízgyűjtő és -elvezető rendszer beépített kézi elzáró szerelvényt rendelkezik, mellyel szükség esetén szivárgásmentesen lezárható az esővíz elvezetése. A szerelvény kézi zárásával megakadályozható, hogy véletlen baleset folytán a térburkolatra került, környezetre veszélyes anyag beemosódjon az esővízelvezető rendszerbe.

Levegőbe történő kibocsátás

A Pénzjegynyomda – telephelyén belüli – tevékenységéhez kapcsolódó levegőterhelését a nyomdaipari technológia, illetve a kazánok együttes kibocsátásai határozzák meg. A telephelyen 15 db bejelentésköteles légszennyező pontforrás működik.

Technológia	Pontforrások száma (db)	Vizsgálandó komponensek száma (db)	Mérési gyakoriság
Bankjeggyártás	3	8	5 évente
Galvanizálás	3	2	évente
Hőellátás	3	2	5 évente
Nyomóhenger-készítés	1	4	5 évente
Ofszetnyomtatás	1	1	5 évente
Szitanyomtatás	1	6	5 évente
Szükségáram-termelés	3	3	5 évente

A Pénzjegynyomda Zrt. bejelentésköteles emissziós pontforrásainak monitoringja a környezetvédelmi hatóság által előírt rendszerességű mérések által biztosított.

Periodikus önellenőrző emissziómérésekre ötévente – illetve a galvanizációs technológia során alkalmazott króm komponens esetében évente – kerül sor akkreditált külső alvállalkozóval. A mért emissziós értékek egy esetben sem lépték túl a működési engedélyben meghatározott egyedi kibocsátási határértékeket.

A 2017. évben végzett levegőtisztaság-védelmi mérések során határérték túllépés nem volt.

Regisztrációköteles klímaberendezéseink a Nemzeti Klímavédelmi Hatóság adatbázisába bejelentésre kerültek. A vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően – minimum évi egy alkalommal – szivárgás-vizsgálatnak vetjük alá őket. Kiválasztásuk során arra törekszünk, hogy a bennük használt hűtőközeg környezetkárosító hatása a lehető legkisebb legyen.

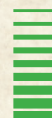
Üvegházhatást okozó gázok éves kibocsátásának alakulása		2015	2016	2017
Az energiahordozók felhasználásából származó összes CO ₂ -kibocsátás	t CO ₂	1746	1745	2002
Villamosenergia-felhasználásból származó összes CO ₂ -kibocsátás	t CO ₂	1238	1190	1320
Gázenergia-felhasználásból származó összes CO ₂ -kibocsátás	t CO ₂	411	421	538
Gázolaj-felhasználásból származó összes CO ₂ -kibocsátás	t CO ₂	22	35	35
Benzin felhasználásból származó összes CO ₂ -kibocsátás	t CO ₂	74	98	108
Üvegházhatást okozó gázok fajlagos éves kibocsátása	t CO ₂ /t	8,783	6,684	9,398

A táblázatban szereplő CO₂-kibocsátásra vonatkozó értékek irodalmi adatok és az alábbi internetes oldalon található módszer segítségével kerültek kiszámításra: www.noco2.hu/site/index.php?lang=hu&p=klimajegy&t=kalkulator

Zajkibocsátás

A Pénzjegynyomda Zrt. tevékenységéből eredő zajterhelés munkavédelmi és környezetvédelmi szempontból is a szabályozó előírásoknak megfelelően ellenőrzésre kerül. Új technológia bevezetése esetén a szükséges mérések elvégzésre kerülnek.

A lakossági zajterhelés csökkentése érdekében az épületen kívül létesített zajforrások zajvédő burkolattal körülhatárolásra kerültek.

8.7. Biológiai sokféleség

A telephely 3951 m² területéből az üzem- és irodaépület 2119 m², az aszfaltozott, burkolt felület 1362 m², a burkolatlan zöldfelület nagysága 470 m². Gyepfelületek és virágágyások kialakítására kizárólag az irodaépület előtti területen van lehetőség, ezek fenntartását öntözőrendszer és a rendszeres kertészeti munka biztosítja.

Beépítettség alakulása		2015	2016	2017
Teljes terület mérete	m ²	3951	3951	3951
Zöldfelület mérete	m ²	470	500	200
Zöldfelület aránya	%	11,90	12,66	12,66

8.8. Logisztika, közlekedés

A Pénzjegynyomda Zrt. tevékenysége során az alábbi folyamatok igényelnek üzemanyag-felhasználást:

- telephelyen kívüli alapanyag-szállítás (beszerzés saját tehergépjárművekkel),
- telephelyen kívüli termékszállítás (termék vagy félkész termék eljuttatása vevőhöz /partnerhez saját tehergépjárművekkel),
- céges személygépjárművek használata (munkába járás, munkavégzés, kiküldetés).

A telephelyen belüli anyagmozgatás elektromos targoncákkal történik, töltésük telephelyen belül biztosított. Beszállítóink kiválasztásánál a minőségi, gazdasági és fenntarthatósági szempontok is szerepet játszanak, így a szállítási távolságok figyelembevétele is. Azonban bizonyos alapanyagok (festékek, papír) esetében a speciális követelmények nem teszik lehetővé a helyi beszállítók alkalmazását.

A telephely központi elhelyezkedése (közelben vasút, villamos, metró, kerékpárút) következtében a tömegközlekedéssel munkába járók aránya kiemelkedően magas.

Tömegközlekedés használatának alakulása		2015	2016	2017
Tömegközlekedéssel munkába járók aránya	%	93	94	93

8.9. Egyéb, közvetett környezeti hatások

A Pénzjegynyomda Zrt. meghatározta a belső és külső kockázatképet befolyásoló tényezőit, melyek hatással lehetnek arra, ahogy a szervezet a környezeti felelősségeit kezeli.

Lehetőségeinkhez mérten igyekszünk a működésünk által okozott környezeti terhelés csökkentésre irányuló intézkedéseinket kiterjeszteni a tevékenységünkhöz kapcsolódó egyéb – beszállítóink és alvállalkozóink tevékenységéből adódó – környezeti hatásokra is.

A beszállítók értékelése és kiválasztása során figyelembe vesszük, hogy a vállalkozás rendelkezik-e környezeti menedzsment rendszerrel, a veszélyes anyagok beszerzésére vonatkozó speciális előírásokat környezeti eljárásban is szabályozzuk.

A Pénzjegynyomda Zrt. munkálatokat végző külső vállalkozóknak a belső környezetvédelmi szabályzatainkkal összhangban, az ISO 14001 szabvány szerint betartandó követelményeket határoztunk meg.

A vonatkozó előírások szerint a vállalkozó köteles:

- a tevékenységét a társaság területén érvényes környezetvédelmi, munkavédelmi, biztonsági és higiéniai előírások betartása mellett végezni,

- a tevékenysége során keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékok megfelelő gyűjtéséről, jelöléséről, környezetet nem szennyező tárolásáról és elszállításáról gondoskodni,
- a társaság területére bevinni szándékozott veszélyes anyagokról a társaságot előzetesen tájékoztatni (különös tekintettel azokra az anyagokra, amelyek a vállalkozó tevékenysége során hulladékká válnak, a levegőbe távoznak, vagy a szennyvízbe kerülnek),
- tudomásul venni, hogy a társaság egyes veszélyes anyagok felhasználását korlátozhatja, megtilthatja, vagy feltételekhez kötheti,
- a társaságot minden olyan tevékenységéről előzetesen tájékoztatni, amely a társaság területének csatornahálózatába történő szennyvízkibocsátással, vagy légszennyező anyagok kibocsátásával jár vagy járhat.
- tudomásul venni, hogy a társaság az ilyen tevékenységeket korlátozhatja, megtilthatja, vagy feltételekhez kötheti,
- a tevékenységét úgy végezni, hogy azzal környezetszennyezést vagy környezetkárosítást ne okozhasson.

9. Környezeti teljesítményünk alapmutatói

A mutatószámok meghatározásakor viszonyítási alapként („B” szám) az adott évben legyártott bankjegyek és magánútlevelek mennyisége (összes késztermék) került figyelembevételre. A legyártott mennyiség tonnában kifejezett tömegének meghatározásához a bankjegyek és a magánútlevél átlagsúlyát mérésrel és számolással határoztuk meg.

AA belső szabályzatok és biztonsági előírások miatt a termelési adatok (gyártott termékek és felhasznált anyagok mennyisége) 2014. évhez – mint bázishoz – indexálva került megadásra.

Az „A” számok az adott alapmutatóra vonatkozó teljes éves felhasználást/hatást mutatják, melyek mérésrel vagy műszaki számítással kerültek meghatározásra.

Az egyes fő mutatószámok fajlagos intenzitását („R” szám) „A” és „B” aránya mint számított érték adja.

Termelés			2015	2016	2017
„B” szám	Összes késztermék	t	198,73	261,03	213,02
Energiafelhasználás			2015	2016	2017
„A” szám	Villamosenergia-felhasználás	MWh	3420,80	3258,92	3646,80
„R” szám	Fajlagos villamosenergia-felhasználás	MWh/t	17,213	12,588	17,120
„A” szám	Teljes közvetlen energiafelhasználás	GJ	21 316	21 577	24 761
„R” szám	Fajlagos energiafelhasználás	GJ/t	107,261	82,662	116,239
Anyagfelhasználás			2015	2016	2017
„A” szám	Összes felhasznált papír mennyisége	%	152	156	144
„R” szám	Fajlagos alapanyag-felhasználás	kg/kg	1,359	1,062	1,203
„A” szám	Felhasznált összes segédanyag mennyisége	%	166	163	157
„R” szám	Fajlagos összes segédanyag-felhasználás	kg/kg	0,287	0,216	0,255
„A” szám	Felhasznált összes IPA mennyisége	%	130	148	121
„R” szám	Fajlagos IPA-felhasználás	l/kg	0,034	0,029	0,029

„A” szám	Felhasznált összes petróleum mennyisége	%	150	150	117
„R” szám	Fajlagos összes petróleum-felhasználás	l/kg	0,029	0,022	0,021
Vízfelhasználás			2015	2016	2017
„A” szám	Teljes éves vízfogyasztás	m ³	10 632	11 834	7 614
„R” szám	Fajlagos vízfogyasztás	m ³ /t	53,499	45,336	35,744
Hulladékkeletkezés			2015	2016	2017
„A” szám	Keletkezett összes hulladék mennyisége	t	1 155	1 084	1 127
„R” szám	Fajlagos hulladékkeletkezés	t/t	5,811	4,154	5,289
Szennyvízkibocsátás			2015	2016	2017
„A” szám	Teljes éves szennyvízkibocsátás	m ³	9807	10 967	6 645
„R” szám	Fajlagos szennyvízkibocsátás	m ³ /t	49,347	42,015	31,195
CO₂-kibocsátás			2015	2016	2017
„A” szám	Az energiahordozók felhasználásából származó összes CO ₂ -kibocsátás	t CO ₂	1746	1745	2002
„R” szám	Fajlagos CO ₂ -kibocsátás	t CO ₂ /t	8,783	6,684	9,398

10. Vészhelyzeti felkészültség, iparbiztonság

A Pénzjegynyomda Zrt. a katasztrófavédelmi hatóság által jóváhagyott Súlyos Káresemény Elhárítási Tervnek megfelelően rendelkezik a veszélyes anyagok tárolásához kapcsolódó katasztrófavédelmi feladatok (veszélyes anyagok égése, mérgező füstfelhő kialakulása és vegyi anyagok szabadba kerülése kapcsán fellépő környezetszennyezés stb.) elhárításában résztvevő képzett szervezettel, valamint a szükséges beavatkozási, kármentesítési eszközökkel. A katasztrófavédelmi felkészültség a hatóság bevonásával évente megtartott gyakorlat keretében ellenőrzésre kerül. A gyakorlat legutóbb 2017. decemberében került megtartásra, mely a hatóság értékelése alapján sikeresen zárult.

11. Ágazati szakmaspecifikus referenciadokumentumoknak való megfelelés

A nyomdaiparra vonatkozó ágazati szakmaspecifikus referenciadokumentumoknak való megfelelés vizsgálatra került. Az Európai Parlament és a Tanács ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU irányelvének (alcím: a környezetszennyezés integrált megközelítése) VII. melléklet 9. pontja szerinti „Nyomtatás” tevékenységek közül a rotációs mély- és szitanyomás eljárások vonatkoztathatóak a társaság tevékenységére. Az irányelv előírásainak vizsgálata alapján a Pénzjegynyomda Zrt. szerves oldószer felhasználása nem éri el az irányelvben meghatározott mennyiséget, így nem tartozik az ágazati referencia dokumentum hatálya alá. Ennek ellenére az irányelv követelményei figyelembevételre kerülnek, az alábbiak szerint:

- nyomógépeken felhasznált törlővíz visszaforgatása a termelésbe,
- szelektív hulladékgyűjtési rendszer alkalmazása,
- szerves oldószerek (izopropil-alkohol és petróleum) használatának folyamatos csökkentése,
- veszélyes anyagok kevésbé veszéllyel történő helyettesítése.

12. Kommunikáció

Belső kommunikáció

A Pénzjegynyomda Zrt. kiemelt hangsúlyt fektet arra, hogy mindenki, aki a társaságnál vagy a társaság megbízásából tevékenykedik, környezetvédelmi oktatásban részesüljön. Ennek részeként hallanak a környezeti politikáról, az őket érintő környezeti tényezőkről és hatásokról, valamint a környezeti tényezőkhöz kapcsolódóan saját szerepükről és felelősségükről.

Évente legalább egy alkalommal megtartott oktatások keretében biztosítjuk, hogy a dolgozók a környezet-központú irányítási rendszer működésével kapcsolatos ismereteket elsajátíthassák. Az oktatásban résztvevők minden esetben tesztel tesznek bizonyosságot a megszerzett ismeretek elsajátításáról.

A speciális ismereteket igénylő munkavégzést – vízminőség-védelmi kárelhárítást, veszélyes áru szállítást, katasztrófavédelmi feladatokat – ellátó munkatársakat külön oktatásban részesítjük. Az oktatások minden esetben jegyzőkönyvvel dokumentáltak.

Az oktatásokon kiemelt figyelmet fordítunk a munkavégzésen kívüli környezettudatos gondolkodásmód terjesztése is, mint pl. a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára vagy az energiatakarékosság területére. A fontosabb hírekről és változásokról a belső hírleveleken keresztül, illetve az e-mail címmel nem rendelkező kollégákhoz a területeken lévő hirdetőtáblákra kifüggesztve jutnak el az információk. Itt olvashatják el a munkatársak a társaság Integrált Irányítási Politikáját is.

Külső kommunikáció

A társaság környezetvédelmi területet érintő külső kommunikációjának gerincét képező jelentések és adatszolgáltatások készítését és beadását a vonatkozó rendeletek szabályozzák, melyeknek teljes mértékben, határidőre eleget teszünk.

Ezen felül anyavállalatunk a Magyar Nemzeti Bank (MNB) részére is kommunikáljuk környezetvédelmi eredményeinket, valamint együttműködünk az MNB vonatkozó környezetvédelmi céljainak elérésében.

A tanúsítványainkat és a tanúsító céget jelző logót a cég hivatalos levélpapírján megjelenítjük, valamint valamennyi tenderajánlatunk tartalmaz irányítási rendszerekre vonatkozó részt.

Tanúsítványainkat valamint elnyert díjainkat (Magyar Termék Nagydíj, Év Zöld Nyomdája Díj) mind a társasági honlapon, mind a hivatalos levelezésünkön is feltüntetjük.

Környezetvédelmi nyilatkozatunkat és környezetvédelmi vonatkozású híreinket a társaság honlapján tesszük közzé üzleti partnereink és a nyilvánosság számára.

13. Engedélyeink

A Pénzjegynyomda Zrt. az alábbi engedélyek és jóváhagyó határozatok rendelkezéseinek megfelelően végzi tevékenységét.

Téma	Határozat /engedély száma	Érvényes	Kiadta
Veszélyes anyagokkal és veszélyes készítményekkel végzett általános tevékenységi engedély	12.526/97	visszavonásig	Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Fővárosi Intézete
Telepengedély (1055 Budapest, Markó utca 13–17.)	VIII/I-1026/10/2002	visszavonásig	Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. ker. Önkormányzat
Telephely hulladékgazdálkodási azonosító adatainak megadása	KF: 8111/2004	–	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Veszélyes hulladék üzemi gyűjtőhely működési szabályzat jóváhagyása	KTVF: 40785/2006	visszavonásig	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Budapest V., Markó u. 13–17. szám alatti, Pénzjegynyomda Zrt. telephelye – zajkibocsátási határérték megállapítása	V-2611/3/2006	visszavonásig	Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. ker. Önkormányzat
Értesítés környezetvédelmi azonosítókról	40361-601/2007	–	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Egyedi környezetvédelmi azonosító adatok megadása	KTVF: 41950-1/2008	–	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Budapest V., Markó u. 13–17. szám alatti, Pénzjegynyomda Zrt. telephelye – zajkibocsátási határérték megállapítása	KTVF: 38539-3/2012	visszavonásig	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Katasztrófavédelmi engedély veszélyes tevékenység végzéséhez	35100/888-2/2015	–	Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály
Budapest V., Markó u. 13–17. szám alatti, Pénzjegynyomda Zrt. ingatlanáról elvezetett szennyvizek szennyvíz-kibocsátási engedélye	35100-1921-3/2016	2021. 04. 25.	Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály
Budapest V., Markó u. 13–17. szám alatti, Pénzjegynyomda Zrt. telephelyén üzemelő, helyhez kötött légszennyező pontforrások működési engedélye, valamint kibocsátási határértékeinek megállapítása	PE/KTF/13019-2/2016	2021. 06. 15.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

14. Megfelelési kötelezettségek

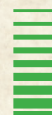
14.1. Vonatkozó jogszabályok

A Pénzjegynyomda Zrt. tevékenységét szabályozó környezetvédelmi jogszabályok és egyéb követelmények azonosításra kerültek, a társaságra vonatkozó környezetvédelmi jogszabályi megfelelési biztossított. A változások nyomon követését a környezetirányítási megbízott végzi.

A hatályos környezetvédelmi jogszabálylista környezeti elemenkénti megbontásban tartalmazza a hatályos jogszabályokat, mely minden munkavállaló számára elérhető a társaság belső hálózatán.

A társaságra vonatkozó főbb környezetvédelmi előírások:

Környezetvédelem általában
1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
78/2007. (IV. 24.) Korm. rendelet a környezeti alapnyilvántartásról
EMAS
1221/2009/EK-rendelet az Európai Parlament és a Tanács rendelete a szervezeteknek a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről
A Bizottság (EU) 2017/1505 rendelete (2017. augusztus 28.) a szervezeteknek a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről szóló 1221/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet I., II. és III. mellékletének módosításáról
Hulladékgazdálkodás
2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról
2013. évi CXL. törvény a fémkereskedeletről
72/2013. (VIII. 27.) VM-rendelet a hulladékjegyzékről
246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól
309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről
225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól
Levegőtisztaság-védelem
4/2011. (I. 14.) VM-rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről
6/2011. (I. 14.) VM-rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról
26/2014. (III. 25.) VM-rendelet az egyes tevékenységek illékony szervesvegyület-kibocsátásának korlátozásáról
Felszíni vizek védelme
28/2004. (XII. 25.) KvVM-rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól
220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól

Zajvédelem
284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet
27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról
Kárelhárítás, katasztrófavédelem
2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról
219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről
Energia
2015. évi LVII. törvény az energiahatékonyságról
122/2015. (V. 26.) Korm. rendelet az energiahatékonyságról szóló törvény végrehajtásáról
2/2017. (II. 16.) MEKH-rendelet a nagyvállalatok és az energetikai szakreferens igénybevételére köteles gazdálkodó szervezetek energiafelhasználásának mértékére, valamint energiamegtakarítására vonatkozó adatszolgáltatás rendjéről
Kémiai biztonság
2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról
44/2000. (XII. 27.) EüM-rendelet a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól
1272/2008/EK-rendelet az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EGK- és az 1999/45/EK-irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK-rendelet módosításáról

A környezetirányítási megbízott havonta felülvizsgálja és legalább évente – a Vezetőségi átvizsgáláson – értékeli a környezetvédelmi jogi és egyéb előírásoknak való megfelelést. Az értékeléshez felhasználja:

- a mérési és megfigyelési eredményeket,
- belső felülvizsgálatok vonatkozó megállapításait,
- hatósági ellenőrzések eredményeit,
- érdekelt felek észrevételeit,
- a jogi és egyéb követelményeket,
- a működéshez kapcsolódó engedélyeket.

A környezetirányítási megbízott a vizsgálat, illetve értékelés eredményéről rövid összefoglaló beszámolót készít az igazgatóság számára. Jelentős jogszabályi vagy egyéb szabályozó követelmény változása esetén a változást soron kívül a vezetőség elé kell vezetni.

14.2. Értékelt felek elvárásai

A Pénzjegynyomda Zrt. vezetősége meghatározta azokat az érdekelt feleket és ezen érdekelt felek alapvető elvárásait, melyek lényegesek a környezetközponitú irányítási rendszer szempontjából.

Ezen érdekelt felek:

- tulajdonos,
- vevők,
- lakosság, társadalmi és civil szervezetek,
- üzleti partnerek,

- munkatársak,
- önkormányzat, hatóságok, minisztériumok,
- közüzemi szolgáltatók,
- szakmai szervezetek.

Az érdekelt felek nyilvántartását, az érdekelt felek alapvető elvárásaiból származó megfelelési kötelezettségeket, illetve a kötelezettségeknek való megfelelést a vezetőség évente felülvizsgálja a vezetőségi átvizsgálás keretében.

Környezetvédelmi kérdésekben nyílt és aktív kommunikációt folytatunk a külső érdekelt felekkel. Észrevételeikre szabályozott módon reagálunk, az általuk felvetett problémák orvoslására helyesbítő intézkedéseket indítunk. Környezetvédelmi tevékenységünkről, környezeti teljesítményünkről évente kiadott Környezetvédelmi nyilatkozat formájában tájékoztatjuk őket.

15. Környezeti célok, programok

A vonatkozó szabványok előírásainak megfelelően a társaság teljesítményének folyamatos fejlesztése érdekében célokat, előírányzatokat és programokat határozzunk meg, melyek teljesítését dokumentáljuk. A környezeti célok és programok a környezeti politika, az érdekelt felek (pl. tulajdonosok, hatóságok, lakosság, vevők) észrevételei és igényei, illetve a jelentős környezeti tényezők, valamint a jogi és egyéb követelmények figyelembevételével kerülnek megállapításra.

Új vagy megváltozott tevékenységek, termékek vagy alapanyagok bevezetése esetén a programok felülvizsgálatra, és amennyiben szükséges, módosításra kerülnek. A környezeti célok az éves oktatásokon kerülnek ismertetésre és minden alkalmazott számára hozzáférhetőek.

A Pénzjegynyomda Zrt. 2017. évi környezeti céljait és megvalósulásuk állapotát az alábbi táblázatok mutatják

1. EMAS Környezetvédelmi Vezetési és Hitelesítési Rendszer bevezetése és hitelesítése	
Teljes megfelelés az EMAS-rendelet előírásainak	Teljesülés
1. EMAS környezetirányítási rendszer hiányzó elemeinek kiépítése az ISO 14001-be integrálva	TELJESÜLT
2. EMAS környezetirányítási rendszer hitelesítő audit lefolytatása	TELJESÜLT A 2017. november 28–29. között tartott hitelesítő audit sikeresen zárult.
3. EMAS-rendszer teljes kiépítése, hitelesítettése és hatósági nyilvántartásba vétele	TELJESÜLT A Pénzjegynyomda Zrt. 2017. 12. 20-ai dátummal HU-000041 számon nyilvántartásba vételre került.

2. A környezeti terhelések csökkentése	
Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése	Teljesülés
5%-os fajlagos hulladékmegtakarítás	
1. Hulladékgyűjtés és kezelési folyamatának felülvizsgálata	TELJESÜLT A hulladékkezelést szabályozó eljárás felülvizsgálatra és módosításra került.
2. Hulladékhasznosítási módok, csökkentési lehetőségek felülvizsgálata	TELJESÜLT A hulladékgazdálkodás felülvizsgálatának eredményei a 2018. évi célok és programok meghatározása során figyelembe vételre kerültek.

3. Vegyi anyag-kezelés és -nyilvántartás rendszerének fejlesztése	
Vegyianyag-kezelés és -nyilvántartás rendszerének fejlesztése	Felelős
1. Biztonsági adatlapok felülvizsgálata	TELJESÜLT
2. Vegyi anyag-nyilvántartó szoftver beszerzése	TELJESÜLT MSDS Administration szoftver kiválasztása és beszerzése megtörtént
3. Veszélyes anyagok és biztonsági adatlapok kezelési folyamatának vizsgálata	TELJESÜLT Az érintett területek bevonásával a veszélyes anyagok és készítmények beszerzését és felhasználását szabályozó eljárás felülvizsgálatra és módosításra került.
4. Vegyi anyag-nyilvántartó szoftver használatba vétele	TELJESÜLT A biztonsági adatlapok feltöltésre kerültek az adatbázisba.

A Pénzjegynyomda Zrt. 2018. évi környezeti céljait az alábbi táblázatok foglalják össze

1. Környezeti terhelések csökkentése		
A kibocsátott légszennyező anyagok mennyiségének csökkentése	Határidő	Felelős
Benzin és petróleum felhasználás 50%-ra való csökkentése a géptermekekben (2017. bázisévhez képest)		
1. Alternatív takarítószer keresése, gép gyártói ajánlás kérése	2018. 01. 31.	technológiai vezető / gyártástechnológusok
2. Tisztítási próbák, tesztelés	2018. 02. 28.	területi vezetők
3. Próbatisztítások tapasztalatainak kiértékelése, gazdaságossági számítások elvégzése (jelenleg alkalmazott vs. tervezett). Döntés az alkalmazásról.	2018. 04. 13.	technológiai vezető / területi vezetők
4. Új típusú készítmény alkalmazásának bevezetése, üzemi tapasztalatok összesítése, hulladék keletkezés nyomon követése.	2018. 04. 30.	KIR-megbízott / területi vezetők

2.1. Környezeti terhelések csökkentése		
<i>Veszélyes anyagok kezelési és tárolási rendszerének fejlesztése</i>	<i>Határidő</i>	<i>Felelős</i>
<i>Kármentő tálcák cseréje, mennyiségének növelése</i>		
1. Meglévő kármentő tálcák felmérése	2018. 02. 15.	KIR-megbízott / területi vezetők
2. Kármentő tálcák beérkezése, használatbavétele	2018. 03. 31.	KIR-megbízott / területi vezetők

2.2. Környezeti terhelések csökkentése		
<i>Veszélyes anyagok kezelési és tárolási rendszerének fejlesztése</i>	<i>Határidő</i>	<i>Felelős</i>
<i>Veszélyes anyagok feliratozásának egységesítése a termelési területek 75%-án</i>		
1. Jelenleg használt feliratok felmérése	2018. 05. 11.	KIR-megbízott
2. Egységes feliratok kialakítása (vegyi anyag nyilvántartó szoftver moduljában)	2018. 06. 15.	KIR-megbízott / munka- és tűzvédelmi munkatárs
3. Eljárás kialakítása a feliratok használatára	2018. 06. 29.	KIR-megbízott / területi vezetők
4. Feliratok használatának bevezetése	2018. 09. 28.	KIR-megbízott / területi vezetők

3.1. Környezeti terhelések csökkentése		
<i>A hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése</i>	<i>Határidő</i>	<i>Felelős</i>
<i>Lerakásra kerülő hulladékok fajlagos mennyiségének 5%-os csökkentése (2017. bázisévhez képest)</i>		
1. Kommunális hulladék összetételének vizsgálata	2018. 03. 31.	KIR-megbízott
2. Partner keresése a hulladék energetikai hasznosításra	2018. 04. 13.	KIR-megbízott
3. Oktatási anyagok elkészítése, dolgozók oktatása	2018. 05. 31.	KIR-megbízott
4. Szolgáltatás indítása	2018. 05. 31.	KIR-megbízott
5. Eredmények nyomon követése, kiértékelése	2018. 08. 31.	KIR-megbízott

3.2. Környezeti terhelések csökkentése		
<i>A hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése</i>	<i>Határidő</i>	<i>Felelős</i>
<i>Szemléletformáló kommunikáció szelektív hulladékgyűjtés témakörben (3 db/év)</i>		
1. Szemléletformáló kommunikáció 1.	2018. 04. 31.	KIR-megbízott
2. Szemléletformáló kommunikáció 2.	2018. 07. 31.	KIR-megbízott
3. Szemléletformáló kommunikáció 3.	2018. 10. 31.	KIR-megbízott

4. Környezeti terhelések csökkentése		
<i>Energiahatékonyság növelése</i>	<i>Határidő</i>	<i>Felelős</i>
<i>5% energia megtakarítás</i>		
1. Fénycsövek LED világításra cseréje az üzem és irodaépületben (folyamatosan)	2018. 04. 31.	elektromos üzemmérnök
2. Klímaberendezések cseréje ütemterv szerint	2018. 12. 31.	elektromos üzemmérnök
3. Irodaépület ablak cseréje és külső hőszigetelés elhelyezése	2018. 12. 31.	elektromos üzemmérnök

16. Hitelesítő nyilatkozata

A környezetvédelmi hitelesítő nyilatkozata a hitelesítésről és az érvényesítésről

ÉMI-TÜV SÜD Kft. Moravcsikné File Katalin

EMAS környezetvédelmi hitelesítői nyilvántartási szám: HU-V-0001/2017
akkreditált a következő hatáskörben: C18.12 Nyomdaipari tevékenység (NACE kód)
kijelenti, hogy hitelesítette, hogy a szervezet ~~környezetvédelmi nyilatkozatában~~ / frissített
környezetvédelmi nyilatkozatában* szereplő telephelye / szervezet

**Pénzjegynyomda Zrt.
HU–1055 Budapest, Markó utca 13–17.**

amelynek a nyilvántartási száma: HU-000041

teljesíti-e a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről szóló, 2009. november 25-i 1221/2009/EK és a 2017/1505/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet valamennyi előírását.

E nyilatkozat aláírásával igazolom, hogy:

- ~~A hitelesítés és az érvényesítés végrehajtása~~ teljességében megfelel a 1221/2009/EK és a 2017/1505/EU-rendelet előírásainak,
- ~~a hitelesítés és az érvényesítés eredménye~~ megerősíti, hogy semmi nem utal arra, hogy a szervezet ne teljesítené a környezettel kapcsolatos hatályos jogi előírásokat,
- a szervezet/telephely(*) ~~környezetvédelmi nyilatkozatának~~ / frissített környezetvédelmi nyilatkozatának(*) adatai és információi megbízható, hiteles és helyes képet adnak a szervezet/telephely(*) összes tevékenységéről, a környezetvédelmi nyilatkozatban meghatározott alkalmazási körön belül.

Ezen okmány nem egyenértékű az EMAS keretében való nyilvántartásba vétellel. Az EMAS keretében történő nyilvántartásba vételt kizárólag a 1221/2009/EK-rendelet szerint illetékes testületek végezhetnek. Ezen okmány nem használható fel önálló nyilvános közleményként.

Budapest, 2018. június 28.

Moravcsikné File Katalin
Moravcsikné File Katalin

(*) a nem megfelelő rész áthúzandó

